ABC Certified

ہڑدے ئی تلار نوشکے

Phone: 081-2827824
Fax 081-2827825

براہوئی زبان اٹ شینک مروک آاولیکو ہڑدے ئی اخبار

نہاد:05روپئی

دوشنبے 26 ستمبر 2022ء | 29 صفر المظفر 1444ھ | پنہ غاک:04 | سال:18 | تاک 74

www.talarbrahui.com | http://www.facebook.com/talarpub | talarpub@gmail.com

2 جہان نا آ خبت ..... شونگال

2 ناول ''دستار'' ناتنقیدی جاچ ..... شاہین بارانزئی

3 تاریخ انت پا ہک

آرمی چیف تقرری نا بابت صدر سلاہ آئین آن چپ ئی ڈی ایم

منہ کہ پوسکن آ آرمی چیف نا تقرری اہم ءِ، امنا کننگ نا است ءُوڑ اسے کہ تقرری آئین و پک کروک وڑوڈول انا وڑاٹ مرے' آئین و پک وڑوڈول انا برخلاف سلاہ تے مستر دکینہ، حافظ حمد اللہ

صدر عمران خان نا سلاہ نا جاگہ غا آئین نا کنڈ ءِ ہلے، ہرانا اوسوغند ہر فینے، دابھاز حساس ءُتقرری اسے، مخالف سیاسی جماعت آتے دادے گوازی اس جوڑ کننگ ارمان نا ہیت اسے، لیگی سینیٹر عرفان صدیقی

کوئٹہ / اسلام آباد (آن لائن) پاکستان ڈیمو کریٹک موومنٹ (پی ڈی ایم) نا ترجمان حافظ حمد اللہ پارینے کہ آرمی چیف نا تقرری نا بابت صدر عارف علوی نا سلاہ آئین وکانود آن چپ ءِ پوسکن آ آرمی چیف انا تقرری کن صدر عارف علوی نا سلاہ غا ردعمل تر سا پی ڈیم ایم اے نا ترجمان حافظ حمد اللہ پارے کہ منہ کہ پوسکن آ آرمی چیف نا تقرری اہم ءِ ولے دا باندات آ صدر عارف علوی نا سلاہ آئین وکانود آن چپ ءِ۔ او پارے کہ امنا کننگ نا است ءُوڑ اسے کہ تقرری آئین و پک کروک وڑوڈول انا وڑ اٹ مرے' آئین و پک وڑوڈول انا برخلاف سلاہ تے مستر دکینہ۔ حافظ حمد اللہ پارے کہ سپریم کورٹ سوری رولنگ و فائز عیسی فیصلہ غاتے ٹی نے آئین پرغوک و بدیانت پارینے' اسہ سرٹیفائیڈ آئین پرغوک و بدیانت صدر اہم انگا تقرری آ سلاہ تنگ کپک' او پارے کہ صدر نا سلاہ غان ہندن لگا کہ آرف علوی ریاست نا آخا عمرانی سیاست نا وفادار ءِ عمران نا سیاست تون وفاداری اگہ صدر علوی نا مجبوری ءِ تو صدارت نا منصب ءِ الے۔ صدر نا سلاہ اسہ اہم ءُتقرری اسے جھیڑہ ئی کننگ نا ناپاک ءُ کوشت اسے' یات سلے کہ تدوک آ دے صدر عارف علوی اسہ بیان اسے ٹی پاریس کہ آرمی چیف نا تقرری اسہ اہم ءُ باندات اسے بایدے داڑا کل امنا مریہ۔ داکان بیدس پاکستان مسلم لیگ (ن) نا راہشون سینیٹر عرفان صدیقی اسلام آباد آن جاری کروک بیان اٹ پارینے کہ کل جمہوری ملک آتے ٹی آرمی چیف نا تقرری نا واکداری چیف ایگزیکٹو تون ءُ پاکستان اٹ ہم دابابت وخت اس ہم چ ءُ جھیڑہ ہ اس متنے' نئے ہمو وخت انا اپوزیشن خواست کرینے کہ دا بابت اوڑتون سلاہ کنتگے۔ 75 سال اٹ وخت اس ہم دُن متنے۔ 2019 ٹی عمران خان نا ہندا واکداری آ ہمو وخت انا اپوزیشن سوج چست کتو بلکہ توسیع نا بابت کانود جوڑ کننگ نا گرج مس تو اپوزیشن حکومت تون تقے۔ سینیٹر عرفان صدیقی پارے کہ نگران وزیراعظم، نگران وزیر اعلیٰ' چیئرمین نیب و ہندن انگا ایلو تقرری تیا مدام جھیڑہ بنا کیک ہرا فتے ٹی اپوزیشن لیڈر و وزیراعظم نا سلابت ءِ آ کینی گرج گوندنگا۔ اگہ آرمی چیف نا تقرری ءِ ہم سیاست نا سرحال جوڑ کنگا تو اسہ پوسکن ءُ راگ اس کاٹم ہر فک۔ عرفان صدیقی پارے کہ آئین اٹ ہر اتم آرمی چیف نا تقرری نا پیدوار وڑوڈول ارے تو صدر اسہ غیر آ کینی ءُ سلاہ اس تننگ ناوخت آ بایدے ہزار وار سجفو سس۔ سینیٹر عرفان صدیقی پارے کہ ہیرہ مشرف آ خاپین کیہیک ہم تینا دنگ آن چپانو۔ دانا نا مطلب دا اف کہ دا تقرری ءِ آئین نا جاگہ غا سیاسی جھیرہ غا تا گوا چی کنتگے۔ عرفان صدیقی پارے کہ صدر علوی ہندا سلاہ ءِ 2019 ٹی انتے تو؟ عارف علوی اگہ تینا سیاسی جماعت نا ترجمانی ءِ کیک تو ایوان صدر ءِ رسوا کپ' تینا منصب ءِ الے۔

نو کاپ زہی تا کمک، سعودی عرب آن گڑا تا اسہ پین جہاز اس رسیفے

اسلام آباد (آن لائن) پاکستان نا نو کاپ آن زہی تا کمک تننگ اٹ ایلم ملک آ ک مون مون اٹی ءُ۔ دا رد اٹ سعودی عرب آن کمکی گڑا تھون اوار اسہ پین جہاز اس کراچی آ سر مس۔ ترجمان دفتر خارجہ نا رد اٹ سعودی عرب آن داوخت اسکان 8 کمکی جہاز پاکستان آ سر مسنو۔ سعودی عرب آن انسانی ہمدردی نا رد اٹ کمک نا ستاءِ کینہ۔

کوئٹہ' چیف سیکرٹری بلوچستان عبدالعزیز عقیلی ءِ ایوب اسٹیڈیم آ سر منگ آ چناس پھل تننگ اٹی ءِ

وزیراعظم ہاؤس آن آڈیو لیک جائی اہم ءُ ایشو اسے، مولانا فضل الرحمان

ملتان (آن لائن) پی ڈی ایم و جمعیت علمائے اسلام (ف) نا سروک مولانا فضل الرحمان پارینے کہ عمران خان ملک ءِ پھس کرے' پی ٹی آئی حکومت سی پیک معاہدہ ءِ رول بیک کرے' اسحاق ڈار مستین زرگزران ءِ گچین کرے بایدے اونا آزمونده غان فائدہ ہر فنگے' وزیراعظم ہاؤس آن آڈیو لیک منگ جائی اہم ءُ ایشو اسے۔ ملتان اٹ میڈیا تون ہیت و گپ کرسا مولانا فضل الرحمان پارے کہ آڈیو نا لیک منگ گڑتی نا سوب ءُ وزیراعظم ءِ پاوہ سخت کارروائی کے' اسحاق ڈار نا بتنگ نا بابت کن تون رابطہ متنے' بایدے اونا آزمونده غان فائدہ ہر فنگے' رکھی واکداری ارٹمیکو درجہ ناگڑا سے' چین ننے آن ناراض مسنے' سی پیک چین انا بھلوانویسٹمنٹ اس ئس' اومستی پارے کہ بھارت اسرائیل آن آئی فنڈنگ پک مسنے' عمران خان نابود پک مسنے' او ہر ہیت اٹ دروغ تڑ پک مس' کاغذ چر یفسا عمران خان پارے کہ کنا بر خلاف سازش مس' پی ٹی آئی نا چیئرمین پائے ہموا یکس وائی زیڈ دیر ءُ نن اونا حکومت ءِ پٹھین تو اونا ایجنڈ اپورومتو' عمران خان گنوک آ تیا نابار گلی گلی گوہی کننگ اٹی ءِ۔

جہانی ہول آپیڑ ولیم نہاد آ گمان آن پیشین کپے آن کاوانو عظم وزیرام

اقوام متحدہ نا سیکرٹری جنرل وایلو لیڈر شپ تون اوڑ دہی تیٹی حکومتی کاریم و بحالی نا کوشت آ تا بابت حوال تسٹ

انتونیو گوتریس نو کاپ زہی تا بحالی کن ڈونر کانفرنس اس اڈایتک، بل گیٹس تون ہم کمک نا ہیت کرینن، دیوان آن تران

اسلام آباد (آن لائن) وزیراعظم شہباز شریف پارینے کہ جہانی راہشونک پاکستان تون کمک کننگ نا باور کرفینو' جہانی برادری و پاکستانی ادارہ غا تا کمک اٹ بدا نگا وخت آن پیش تمنہ۔ حوال نا رد اٹ وزیراعظم شہباز شریف نا کاشی ٹی نو کاپ نازہی علاقہ غاتے ٹی کی کاریم تا بابت دیوان اڈ ہلک' ہراٹی وزیراعظم لندن آن ویڈیو لنک آ دیوان اٹ بیٹھ ہلک و بحالی نا کاریم تا جاچ ءِ ہلک' دیوان نا وخت آ وزیراعظم شہباز شریف پارے کہ اقوام متحدہ نا سیکرٹری جنرل انتونیو گوتریس تون اوار اہم انگا سرکڑدہ غاتھون اوڑ دہی مس ہرافتے حکومت نا کمکی کارروائی و بحالی نا کوشت آ تا بارواٹ آ گاہ کنتگا۔ وزیراعظم سعودی ولی عہد محمد بن سلمان تون ٹیل فون آ ہیت و گپ نا ذکر ءِ کرسا پارے کہ جہانی راہشون تے موسمیاتی بدلی نا پاکستان آ زہم و پاکستان نا جُ آن آ گاہ کریٹ۔ شہباز شریف پارے کہ جہانی راہشونک نو کاپ آن مروک نسخان تیا ہمدردی و ہڑز خواہی کرسا پاکستان تون کمک کننگ نا باور کرفینو' اقوام متحدہ سیکرٹری جنرل نو کاپ نازہی تا بحالی کن ڈونرز کانفرنس اڈ ایتک و بل گیٹس تون زہی تا چناتا کن خورکن ورلڈ فوڈ پروگرام آن کمک بلنگ نا ہیت مسنے۔ وزیراعظم مستی پارے کہ جہانی برادری و پاکستانی ادارہ غا تا کمک اٹ نن انشاء اللہ دا بدا نگا وخت آن پیش تمنہ۔ داوخت آ نیشنل فلڈ ریسپانس کوآرڈینیٹن سینٹر نا کمادار آ ک بحالی نا کاریم تا بابت وزیراعظم ءِ بریفنگ تسر۔

صدر مملکت نا مبنائی 3 اکتوبر آ سیجائی دیوان ہٹنگ کننگ نا گمان

تران نا وخت آ اگہ جھیڑہ ئی ہیت اس منگ نا رنداٹ حکومتی باسک آ تا کنڈ آن ورندی حکمت عملی پک

صدر مملکت تران اٹ نو کاپ آ گپ و تران کیک، حکومت ءِ مون ترک ویل و سیاسی مذاکرات نا سلہ ہم خلنگ کیک، حوال

اسلام آباد (آن لائن) پارلیمانی سال نا بناٹی صدر عارف علوی نا اسیجائی دیوان آن تران کن ایوان صدر و بنجائی حکومت نا نیام اٹ باندات آ تیا امنائی منسے' 3 اکتوبر آ پارلیمنٹ نا اسیجائی دیوان ءِ ہٹنگ انگ نا گمان ارے' حوالی نا رداٹ پی ٹی آئی حکومت نا چلنگ آن پد جوڑ مروک شہباز حکومت دا سکان پوسکن آ پارلیمانی سال ءِ بنا کننگ کتنے' گڈ یکو پارلیمانی سال تاریخ نا لحاظ اٹ 13 اگست 2022ء آ بنا کرینے ولے دا سکان آئینی رکھ آ تا سوب آن صدارتی تران آن اونا بنا منگ کتنے ہرانا بنداوی سوب تحریک انصاف آن تعلقدار صدر مملکت ڈاکٹر عارف الرحمان علوی ءُ حوالی نا رد اٹ صدر مملکت، بنجائی حکومت وقومی اسمبلی سیکرٹریٹ نا نیام اٹ دا باندات آ مذاکرات منسے دا باندات آ قومی اسمبلی نا کانود جوڑ کروک براچ و آئینی وکانودی چاہندار آ ک بنجائی حکومت ءِ جم بریفنگ تسنو کہ دستور پاکستان 1973ء نا نک 56 انا رداٹ صدر مملکت نا اسیجائی دیوان آن تران پوسکن آ پارلیمانی سال اکن المی ءُ ہندا سوب آن دا گڑا ءِ مون آ تھنکے' صدر عارف علوی نا تران نا بابت تاریخ تیا جھنگ انگ ءُ حوالی نا رداٹ حکومت و اپوزیشن نا نیام اٹ پارلیمان نا دنگ اسکان باندات آ ک گچین مسر تو اسہ پوسکن ءُ نوٹیفکیشن اس جاری کرسا 3 اکتوبر آ اسیجائی دیوان ءِ ہٹنگ انگ نا پک گمان ہم ارے' حوالی نا رداٹ صدر مملکت تینا تران اٹ تینا جماعت نا سفت یا ساڑی حکومت آ تنقید یا پین سیاسی جھیرہ ئی ہیت اس کننگ نا وخت آ سیوتی حکومت حکمت عملی ءِ فائنل کرینے' ایوان آن واک آؤٹ یا اپوزیشن لیڈر نا کنڈ آن سخت برانز کننگ نا آپشن ءِ کاریم اٹ اتنگ' قومی اسمبلی سیکرٹریٹ نا رد اٹ صدر مملکت نا ہیت کرینن' ایوان آن واک آؤٹ یا اپوزیشن لیڈر نا کنڈ آن سخت برانز کننگ نا آپشن ءِ کاریم اٹ اتنگ' قومی اسمبلی سیکرٹریٹ نا رد اٹ صدر مملکت نا ہیت کرینن' ایوان آن واک آؤٹ یا اپوزیشن لیڈر نا کنڈ آن سخت برانز کننگ نا آپشن ءِ کاریم اٹ اتنگ' قومی اسمبلی

آڈیو آن پیک مسکہ کا نود آن چپ ہچ ءُ کار ءِ کم متنے مریم اورنگزیب

غیر کانودی کاریم اسے نامفتنگ آ عمران خان خار آن گنوک مریک، پی ٹی آئی سروک نا اصل خار دادے کہ آڈیو ٹی کا نود آن چپ گڑ اس انتے ختنو

نئے کس ءِ فائدہ رسیفنگا نے، نئے کس ءِ نسخان، بھارت آن بجلی نا پلانٹ ہلنگ عمران خان حکومت نا پالیسی و کا نود نا رداٹ مسوسس، بیان

اسلام آباد (آن لائن) بنجائی وزیر حوا لکاری مریم اورنگزیب پارینے کہ آڈیو شاہد ءِ کہ ہچ ءُ غیر کانودی کاریم اس متنے نئے کس ءِ نا روا فائدہ رسیفنگا نے' بھارت آن بجلی نا پلانٹ عمران نا حکومت نا پالیسی و کا نود نا وڑاٹ بسنے' عمران صاحب ہاؤسنگ سوسائٹی نا گرڈ اسٹیشن نا خلنگ نا بارو اٹ 18 جولائی 2020 نا ہائی کورٹ ملتان بنچ انا فیصلہ ءِ خوانے۔ کرک اٹ عمران خان نا تران آ ردعمل تر سا مریم اورنگزیب تران ءِ بے شرمی گوندا' او پارے کہ فارن فنڈنگ نا عوض اٹ پاکستان نا آ جوئی' وتواجہی و زرگزران ءِ بہا کروک آ پو ہاڑ کننگ اٹی ءِ۔ رومیتہ شیٹی، اندر دوسانچ کون آ بھارتی تیان فارن فنڈنگ ہلوک آ پو ہاڑ کننگ ءِ۔ عصہ دا ہیت انا ءِ کہ شہباز شریف پالیسی ءِ بدل کتو' نئے ڈغار خواہس و نئے 5 قیراط نا ہیرا خواہس' غیر کانودی کاریم مفتنگ نا سوب آن عمران خان غصہ غان گنوک مسنے۔ عمران خان نا غصہ دا گڑا غاٹے کہ آڈیو آن ہچ ءُ غیر کانودی ءِ ہم سیاست نا سرحال جوڑ کنگا تو اسہ پوسکن ءُ راگ اس کاٹم ہر فک۔ عرفان صدیقی پارے کہ آئین اٹ ہر اتم آرمی چیف نا تقرری نا پیدوار وڑوڈول ارے تو صدر اسہ غیر آ کینی ءُ سلاہ اس تننگ ناوخت آ بایدے ہزار وار سجفو سس۔ سینیٹر عرفان صدیقی پارے کہ ہیرہ مشرف آ خاپین کیہیک ہم تینا دنگ آن چپانو۔ دانا نا مطلب دا اف کہ دا تقرری ءِ آئین نا جاگہ غا سیاسی جھیرہ غا تا گوا چی کنتگے۔ عرفان صدیقی پارے کہ صدر علوی ہندا سلاہ ءِ 2019 ٹی انتے تو؟ عارف علوی اگہ تینا سیاسی جماعت نا ترجمانی ءِ کیک تو ایوان صدر ءِ رسوا کپ' تینا منصب ءِ الے۔

آرمی چیف تون شیخ احمد سلطان بن سلیم نا اوڑ دہی، 25 لکھ ڈالر عطیہ نا پڑو

اسلام آباد (آن لائن) چیف آف آرمی اسٹاف جنرل قمر جاوید باجوہ تون دبئی پورٹ ورلڈ انا چیئرمین شیخ احمد سلطان بن سلیم اوڑ دہی کرینے' اوڑ دہی نا وخت آ نو کاپ نا بھکاری' کمکی کوشت و بحالی نا امور تیا ہیت و گپ کنگا۔ آئی ایس پی آر نا رداٹ شیخ سلطان سندھ اٹ نو کاپ نازہی علاقہ غا تا دورہ ءِ ہم کرے' شیخ سلطان آرمی ریلیف فنڈ اٹ 25 لکھ ڈالر نا عطیہ تر سا نو کاپ نازہی علاقہ غاتے ٹی پاک فوج انا کمکی کوشت آ تا ستاءِ کرینے و پارے کہ یوا ے ای و انا سرکڑدہ غاک سختی نا دے اٹ پاکستانی السں تون تفوک ءُ آئی ایس پی آر نا رداٹ آرمی چیف وخت آ کمک کننگ آ شیخ سلطان نا منت ءِ ہر فے' اوڑ دہی نا وخت آ اقتصادی شوندا ری نا تعلقدار امور تیا سجفنگا' شیخ سلطان آ خبت اٹ تینا ادارہ نا کنڈ آن زرکاری کننگ نا ہم اشارہ تس۔

الیکشن کمیشن عمران خان نا توشہ ریفرنس اٹی نا بودی نا فیصلہ ءِ ہندا ہفتہ ٹی بنفنک

اسلام آباد (آن لائن) الیکشن کمیشن آف پاکستان عمران خان نا توشہ خانہ ریفرنس اٹ نا بودی نا فیصلہ ءِ ہندا ہفتہ ٹی بنفنگ۔ الیکشن کمیشن نا حوالی نا رداٹ چیف الیکشن کمشنر توشہ خانہ ریفرنس نا چنکو فیصلہ اس بنفک' فیصلہ ءِ بنفنگ آن اسہ دے مست الیکشن کمیشن نا کنڈ آن عمران خان وایلو پڑک آ تے نوٹس جاری کننگ' یات سلے کہ تدوک آ ہفتہ چیف الیکشن کمیشن نا کماشی ٹی 5 باسکی بینچ ریفرنس آ دیلس تا پورو منگ آن پد فیصلہ ءِ ڈک کریس۔ توشہ خانہ ریفرنس ءِ اسپیکر قومی اسمبلی نا کنڈ آن الیکشن کمیشن آ راہی کنتگا سس۔

جمعیت علماء اسلام نا بلوچستان حکومت اٹ اوار ی نا پک فیصلہ اینو مریک

اسلام آباد (آن لائن) جمعیت علماء اسلام (ف) نا بلوچستان حکومت اٹ اوار منگ نا بابت پک فیصلہ اینو مریک' حوالی نا رد اٹ جے یو آئی نا سروک مولانا فضل الرحمٰن پارٹی راہشون تون سلابت ءِ پورو کرینے' صوبائی باسک آ ک فیصلہ نا پورو واکداری ءِ پارٹی سروک مولانا فضل الرحمان ءِ تسنو' جے یو آئی نا صوبائی امیر مولانا عبدالواسع پارٹی قائد ءِ وزیراعلیٰ بلوچستان تون اوڑ دہی و حکومت اٹ اوار منگ نا بابت پت اٹ ہلکنے۔ حوالی نا رد اٹ جے یو آئی (ف) وزیراعلیٰ بلوچستان ءِ پارے کہ جے یو آئی (ف) وزارت و محکمہ غا تا کچ انا بابت شرٹت آ تھون اوار حکومت اٹ اوار منگ کن تیار ءِ ولے پک فیصلہ نا پڑو ءِ مولانا فضل الرحمٰن کیک۔

.....کو ہلو' پاک آرمی وایف سی بلوچستان نا کنڈ آن نو کاپ نازہی تے کمکی گڑا تننگ انگ ءِ

صحافت راج اٹ پا مدا ری تالا کننگ نا سیلہ ءِ قدون بنجو

اخبار خوانگ آن السں اٹ آ گہی ودک، گچین وڑاٹ تینا زموا ری تے سر تننگ نا رداٹ معلومداری ہم دوئی مریک

25 ستمبر نا دے ءِ دروغ نا حوال و بے چیٹی تا تالانی ءِ تو ننگ کن اڈ تننگ، وزیراعلیٰ نا خوانوک دے نا رداٹ کلہو

کوئٹہ (خ ن) وزیراعلیٰ بلوچستان میر عبدالقدوس بزنجو آل پاکستان نیوز پیپرز سوسائٹی نا کنڈ آن 25 ستمبر آ اخبار خوانوک دے اڈ تننگ نا ستاءِ کرسا پارینے کہ صحافت نا ملک وراج انا چار میکو تمبہ ءِ ہرا راج اٹ شعور و آ گہی تخک او فتے ٹی خوانگ نا جوزہ زیات مریک و او گچین وڑ اٹ تینا فرض آ تے پورو کیرہ وا و فتے مخلوق ناحق آ تا سا مریک۔ وزیراعلیٰ پارے کہ دا دے ءِ اڈ تننگ نا مسخت راست انگا خبر تے تالان کننگ و دروغ نا حوال و بے چیٹی تا تالانی ءِ تو ننگ کن اڈ تننگ انتنے کہ دا وڑا نا خبر تیان راج اٹ بے چیٹی تالان مریک۔ او پارے کہ بدبختی اٹ سوشل میڈیا غا بروک خبر تے بے پک کننگ آن السں اسکان سر کننگ ہرانا بایدے است بڑی ءِ کنٹیک' دا دور انفارمیشن وار فیئر ناءُ دروغ نا خبر تے تالان کننگ آن راج اٹ بے چیٹی تالان مریک' او پارے کہ ففتھ جنریشن وار فیئر اصل اٹ ہمو دروغ و تینے آن گڑوک حوال تے تالان کننگ ءِ ہراڑان راج اٹ بے رکھی و بے چیٹی نا حالیت و دنگ کے۔ او پارے کہ ملک دشمن آ ک دروغ نا حوال تا کمک اٹ نا ملک انا اہم انگا ادارہ و رکھ ءِ نسخان رسیفنگ ءُ ہندا سوب آن المی ءِ کہ نا و رنا چین اٹ اخبار خوانگ ءِ شون تننگے و دادے ءِ اڈ تننگ نا مسخت ہم ہندادے۔ او پارے کہ مستین ءِ ہتنگ آن ننے سا تمک کہ ہراتم اسکان نا ورناک با قاعدہ اٹ اخبار خوانا رہ تو او پیشن نا ایجنڈا غا کاریم کتو سہ' اینو اخبار خوانگ نا ہموا ستخواہی پدی پی وڑاٹ مونی اتنگ نا گرج ءِ تا کہ السں پک کروک حوال آ تیا پت کے۔ وزیراعلیٰ پارے کہ آل پاکستان نیوز پیپر سوسائٹی نا کنڈ آن دا گام ستا کڑزک ہرانا صوبائی حکومت ہم پی مخ تھی ءِ کیک۔ او ملک انا ورنا تیان خواست کرے کہ او پک حوال آ تیکن زیات کچ اٹ اخبار خوانز و پک مفروک حوال آ تیان تینے مُر کیر تا کہ راج اٹ امن و سوگوی نا چاگرد ءِ برجا تخنگ مرے۔ وزیراعلیٰ بلوچستان میر عبدالقدوس بزنجو پارے کہ اخبار خوانگ آن السں اٹ آ گہی ودک' گچین وڑاٹ تینا زموا ری تے سر تننگ نا رد اٹ معلومداری ہم دوئی مریک۔

شہباز شریف نا آڈیو ٹیپ شکی گری اسے، عمران خان

کرک (آن لائن) پاکستان تحریک انصاف نا چیئرمین و مسکوہی وزیراعظم عمران خان پارینے کہ شہباز شریف نا آڈیو ٹیپ شکی گری اسے' سازش کرسا منے آ دز آ تے بیٹ کننگا' آ جوئی ناحقی جنگ منے آ فرض ءُ دا وار اسہ بال اٹ مسہ وکٹ بٹوہ' حکمران ہچ ءُ غلط فہمی سے ناگوا چی مف قوم تینا فیصلہ ءِ کرینے' قوم پیش تمنگ کن سنہر یگلوک ءُ' او بیرہ اسہ کال اسکین ہُروک ءِ و دا نا گڈ یکو فیصلہ کروک آ مارچ مریک' ورناک کمک کیر اوفتا مون آسلنہ۔ کرک اٹ جلسہ غان تران کرسا عمران خان پارے کہ نن دز آ تا مے مولدی ءِ امنا کپنہ' ای حقیقی آ جوئی نا تحریک ءِ چلیفنگ اٹ' موبائل فون آ کس اس شہباز شریف نا آڈیو لیک ءِ بنگنے؟، مریم نواز سالم کن ہندوستان آن پاور پلانٹ نا مشینری امپورٹ کرفنگ اٹی ءُ یمہ بس' مچٹ صبر کروئی مریک' راست مون آ بریک۔ آڈیو ٹی مسہ گاڈی مون آ بسو' مریم نواز راست پانگ کپک' اوڑا 1100 ارب نا کیس ئسز' نما کل انا فرض ءِ کہ حقیقی آ جوئی نا تحریک نا بشخ جوڑ مریہ۔ نن زوت دا بیٹ کروک حکومت آن السں نا جان ءِ چٹفسا او فتے حقیقی آ جوئی ناوڑا نا حکومت اس اپتنہ' السں کمک کے تو او لیکو کاریم ءِ حکومت ءِ چٹفنگ نا کینہ۔

.....نصیر آباد ڈو زیراعلیٰ بلوچستان میر عبدالقدوس بزنجو نا پارت آ نصیر آباد ڈویژن اٹ نو کاپ آن نہر تے ٹی مروک کنڈ آ تے ہاہلہ ئی بند او آ بند کننگ انگ ءِ

گوادر نا پوٹو آ ڈغار تے آباد وخرن کننگ نا پراجیکٹ آ کاریم ابنا

پاکستان و چین مچ آ پاکستان اٹ پوٹو آ ڈغار و کاخت سالی نا گوا چی علاقہ غا تیٹی درخت خلنگ آ کاریم کیرہ

بیلٹ اینڈ روڈ انجینئرنگ ریسرچ نا رداٹ داتم اسکان اِلار، آ رکڈ و انجیر نا ہچ مف لکھ نہال خلنگا نو، حوال

لاہور (آن لائن) پاکستان و چین گوادر تون اوار پاکستان نا پوٹو آ ڈغار و کاخت سالی نا گوا چی علاقہ غاتے آباد وخرن کننگ نا پروجیکٹ آ کاریم نا بناءِ کرینو' گوادر اٹ چندی وڑاٹ میوہ و تعمیراتی کاریم اٹ کاریم اٹ بروک درخت تخنگ کن اہم پیش رفت مسنے۔ رپورٹ نا رد اٹ چین و پاکستان نا سائنسدانک گوادر اٹ بندرگاہی شار جوڑ کننگ کن چندی وڑ انا نہال ہندی حالیت آ تا وڑ اٹ تیار کننگ آ کاریم کننگ اٹی ءُ ہرائی او فتے پٹ و پول اٹ بشخ ہلکو۔ جامعہ کراچی نا شعبہ کہ بیلٹ اینڈ روڈ انجینئرنگ ریسرچ سینٹر فار ٹرانپکل ایرڈ نان ووڈ فاریسٹ نا رد اٹ دا وخت اسکان کیلاً الار' آ رکڈ و انجیر نا ہچ مف 100,000 نہال تخنگا نے' سنٹرل ساؤتھ یونیورسٹی آف فاریسٹری اینڈ ٹیکنالوجی چائنا اوورسیز پورٹس اسیجائی اٹ کاریم نا بناءِ کرینو' مستی پانگنا نے کہ داسہ گوادر اٹ پٹ و پولی ہندجاٹ نا رداٹ پاک چین کمک پین ودنگ اٹی ءِ پاکستان نا جامعہ غاک کراچی انڈس یونیورسٹی و یونیورسٹی آف ایگریکلچر فیصل آباد پٹ و پول اٹ بشخ ہلکو۔ جامعہ کراچی نا شعبہ نباتیات نا اسسٹنٹ پروفیسر ڈاکٹر محمد یوسف عدنان نا رداٹ چین و پاکستان نا پو لکا رآ ک اسیجائی اٹ پوٹو ڈغار و کاخت سالی نا گوا چی علاقہ خاص وڑاٹ گوادر وایلو کر کی علاقہ غاتے آباد وخرن کننگ کن کاریم کننگ اٹی ءُ داوڑ نن گلوبل وارمنگ و موسمیاتی بدلی نا مون ءِ تو ننگ کیرہ۔ گوادر اٹ اسہ بھاز گچین وشون ہلوک ءُ لیبارٹری اس تیار کنگنا نے و ہموڑے ٹشو کلچر لیبارٹری نا آزمونده کنتگا نے' نن ہموڑے ہندن ءُ نہال تخنگ اٹی ان ہرا کاخت سالی نا دے تے ٹی ہم جوان ءُ۔

ہڈے تلار
talarpub@gmail.com
پبلشر عبدالحفیظ الکریم پرنٹنگ پریس پٹیل باغ کوئٹہ خان شینک کرسا بیورو آفس 302 تھرڈ فلور یونیورسل کمپلیکس فیز-I جناح روڈ کوئٹہ خان تالان کرے

26 ستمبر 2022ء

جہان نا آخبت

انسانی شوندارِی نا سوب آن ہراڑے آسراتی تا کسر اس ملنگانے‘ ہموڑے بندغ نا جنداکن پین کیہی ویل آک با پٹوک سلوک اریر۔ داویل آتیت غٹ آن بھلا ویل چاگڑدی کچٹی نا ءِ۔ ہراڑان نئے بیرہ بندغ نا جان جوڑی کن ویل آک ودی مسنو‘ بلکن دے انا باسنی ءِ تورِوک آلیم ’’اوزون‘‘ ءِ ہم ہنداخس نسخان رسینگانے کہ ڈغارنا ٹمپریچر ودسا کننگ ءِ۔ ہراڑان توانائی نا زیات کاریم اٹ اتنگ نا گرج آک ودانو‘ ہندن گلیشیئر آتا دیر منگ نا سوب آن دنیا ءِ نوکاپ آتا گڑتی ہم گھیڑ کرسا ءِ۔ ہندن کنوئی دیرانا کمبوتی نا ویل ہم غٹ آن بھلا ویل گوندنگ انگ ءِ۔ رپورٹ اسے نارداٹ مچ آ دنیاٹی کنوئی آ گڑاتا کمبوتی مون تننگ انگ ءِ۔ کروڑ آ بندغ آک لنگڑی وبینگنی نا گواچی ءُ۔ کشت وکشار وہڑدے نا کاریم نا گڑاتا واپار تون گنڈوک بھلا بھلا ادارہ غاک ارب آ روپئی تا کٹیاتے کننگ اٹی ءُ۔ ودانا زہم دن تمنگ اٹی ءِ، کہ کروڑ آ انسانک لنگڑی وبینگنی نا گواچی منگ اٹی ءُ۔ ہڑدے ئی آ گرج انا گڑاک لس بندغ نا دو آن مُر مرسا ءُ۔ دنیا داوخت اسکان انسانیت نا اے ہند آ سر متنے کہ انسان گڑاتیان ایڑتر مرے۔ راستکی تو دادے کہ اینو ہم گڑاک انسان آن ایڑتر ءُ۔ انسانک گڑاتا رندا ٹی رمب کننگ اٹی ءُ۔ بیرہ منہ بندغ ءُ کہ ہرافک پین ازگار منگ ٹی ءُ۔ ولے ولدا ہم اوفتا جوفہ ٹی کمبوتی بتنگ اٹی اف۔ دنیاٹی داجھیڑہ پوسکن اف۔ انسان ہرا دے آن خن پٹانے۔ دا جنگ برجا ءِ۔ ولے داسہ کہ ہرا حالیت ودی منتگ ٹی ءِ، و دا رداٹ زیات گڑتی نا ہیت دادے کہ داسہ کروڑ آ بندغ آک زہمی منگ اٹی ءُ۔ دا رپورٹ آک ہم اریر کہ چندی ملک آ تیٹی لنگڑ وبینگن آ بندغ آک خوراک نا ہندو جاگہ غاتیا جلہو کننگ اٹی ءُ۔ ہرانا سوب آن اسہ بھلو ویل اس ودی منگ اٹی ءِ۔ ولے دا غٹ آن بھلا ویل کنوئی دیرانا کمتی ءِ۔ اینو نا دنیا نا غٹ آن بھلا ویل دہشت گردی پاننگ‘ وہچ دنیا نا ملک آک دانا ایسری نا چاری ءُ۔ ولے کساس کنگلک مریک کہ بروک آ وخت اٹی دیر غٹ آن بھلا ویل مرو و ہندا ہمو ویل مرو کہ ہراڑا بھلو بھلو جنگ مرو۔ اسہ کنڈ آ کنوئی دیرانا کمتی نا خلیس‘ وایلو کنڈ آ باسنی نا ودنگ نا سوب آن گلیشیئر آتا دیر منگ آن نوکاپ نا دیرانا بھازی نا خلیس آخبت نا دنیا نا کاٹم ناخلاص جوڑ مرو۔

ناول ’’دستار‘‘ نا تنقیدی جاچ

.....شاہین بارانزئی

.....3.....

داماہ گل نا اولیکو دے انا ہیت آک ئُسر کہ داخس بے باکی اٹ پارے۔

(2) ’’ماہ گل نا ہنداشڑت ئُس اسہ وار یوسف نا لُمہ رسال برے ولدا کنا کاریم ءِ ہر کہ ای امر کیوہ ماہ گل ءِ دا سما اَلونا راج اٹی نیاڑی نا ہچ ءِ اہمیت و حیثیت اس اف‘‘ (پنہ 68)۔

دا فاضل ناول نگار نا تینا تاثر آک ءُ ہرا کہ نیاڑی تا حق اٹی پارینے وراج آن گلہ کرینے۔

(3) ’’یوسف نا ہنداخیال ئُس منہ روپئی احمد خان تروکنے۔ گڑاس اوڑتون مشورہ کیوہ۔ ہر سنگت یوسف تون تینا وس انا خاس آ کمک کرے۔ یوسف تون منہ روپئی جوان چُم مس، مچے یوسف نا اُست جم مس۔ گڑاس پیسہ ضرورت پین مروانشاء اللہ او فتے احمد خان ضرور پوروکیک‘‘ (پنہ 93)۔

ماہ گل نا نرّفنگ اٹی یوسف نا سنگت آک اوڑتون مالی کمک کیرہ۔ یعنی دا تاثر تننگ کہ یوسف جوان ءِ کاریم اس کننگ اٹی ءِ سنگت آک کمک کیرہ۔

(4) ’’احمد خان بس سلام شاغا پارے ایڑھ ہندن یوسف پاریکہ جائی نی اوڑان ہم زیات اُس۔ یوسف نا رضا تون نا ہم رضا ارے۔ ماہ گل اوَ ایلم دادنیا غان دنیا نا رسم و رواج آ تیان اُست ترخ مسّن۔ داڑے محبت نا دشمن آک بھاز ءِ داڑے نیاڑی ناتوار ءِ بنوک ءِ اف، نیاڑی ءِ میلش پُہہ مریرہ، بس خف اٹی تے ہلش اسٹ نا دوٹی ایت، داڑے نیاڑی نا حق ءِ تروک ءِ ارے نئے اوفتا ہیت ءِ بنوک ءِ‘‘ (پنہ 102)۔

احمد خان و ماہ گل نا اسہ مکالمہ اس ہرا وخت کہ یوسف تینا سنگت احمد خان ءِ تینا دوست ماہ گل تون اولیکو وار ملاقات کرفک۔

(5) ’’یوسف اِرا رکعت نماز نفل خوانا قرآن پاک ءِ زیارت کرے، ولدا ہڑتوم آ ایڑھ تے پارے جمیلہ و نور جہان کنے آن پدلُمہ باوہ نا خیال ءِ کیرے، اللہ کروای زو تینا مسخت اٹی سر سہب مروٹ ولدا او ارمرون‘‘ (پنہ 107)

ہرا وخت کہ یوسف ماہ گل ءِ نرّفنگ نا تیاری کیک اُراغان پیش تمنگ وخت آ تینا ایڑھ تے پانک:

(6) ’’یوسف اوڑان مُست ٹھکانہ غا سر مس ماہ گل ہم تنے رسیفے۔ یوسف ماہ گل نا گڑاتے تینا بیگ اٹی تخا سر ہلکر۔ احمد خان ہم تیار سلوک ئُس۔ احمد خان اسہ وار ولدا تینا ایلمی نا فرض ءِ ادا کرے‘‘ (پنہ 8-107)۔

(7) ’’ماہ گل پارے دار سم و رواج آ تا زمزیر آتے اینو پرغوئی ءِ نن مرین یا مفن ولے داقوم انا پیرانگا تے میر و ٹکری متبر آتے دا اسہ کاہوا سے کہ نما ظلم وستم جبر آن نیاڑی تا حق آک لتاڑنگرہ اوفتا نا روائی زور زورا کی آن چُنکا مسن تا برام کماش آ پیرانگا بندغ آ تو مریک‘‘ (پنہ 108)۔

ہر جاگہ غا تا تاثر تننگانے کہ اوفک راج انا خراب اِنگا رسم رواج آ تا خلاف بغاوت کرینو۔

(8) ’’ہارون تینا مار یوسف کن کونٹ آ توس پارے کنا یوسف شہید ءِ او دا خاطر آن کہ یوسف ماہ گل برام کریسر، ٹکری شبیر جان تینا غیرت وتینا باوہ نا کہنگ نا بدلہ ءِ دا معصوم آ تیان ہلک، شریعت اٹی ارے زئیفہ سہ کار منتگ کپسہ‘‘ (پنہ 124)

یوسف و ماہ گل ءِ کسفنگ آن پد یوسف ءِ شہید قرار تننگانے۔ او فتے شریعت نا موجب ارے زئیفہ پانگانے۔ حالانکہ اوفتا ارے زئیفہ منگ نا ہم حوال دادے کہ ’’قیصر خان پارے مولوی صاحب ءِ ارا ہزار روپئی ایتنہ خوش مریک۔ خوشی ٹی نکاح ءِ خوانک۔ اسہ گواہ ای اُٹ اسہ گواہ نی مر، احمد خان پارے واہ قیصر خان واہ اینو ایلمی نا حق ءِ ادا کرلیں۔ خفتن نا نماز آن پد مولوی صاحب بس ارغ سو برنج مس، مولوی صاحب ککڑ ءِ نوشی جان کرے۔ احمد خان پارے مولوی صاحب کن تون ارا مہمان ارے اوفتا نکاح ءِ خوانوئی ءِ دا ارا ہزار نا مٹھائی‘‘ (پنہ 115)۔

ہرا نوشتہ کار خواجہ غاک ہیت نا ہیت آ اسلام شریعت.....اسلام شریعت..... اسلام شریعت نا رٹہ خلیرہ او فک وخت اس دا ہم سوچانو یا اسلام و شریعت نا مطالعہ ءِ کرینو؟ اسلام اٹی نیاڑی نا اخہ درکہ حق آ تا حکم تننگانے ہموخس نیاڑی آ گڑاس پابندی ہم شاغنگانے۔ بلکن نیاڑی مرے چائے نرینہ گُل انا حق آک ہم ارِیر۔ کل انا زی آ زمواریک ہم ارِیر۔ اسلام و شریعت اٹی تو نیاڑی کن پڑدہ نا حکم تننگا۔ داڑے تو معاملہ بے پڑدہ ئی نا ءِ، داڑے تو معاملہ نا قابل برداشت تعلقداری تا ءِ۔ داڑے تو ہموحالیت ءِ ہراڑ کن اسلام اٹی سنگسار کون انگا سزا ہم مقرر کننگانے۔ فاضل ناول نگار اسلام نا حوالہ اٹ نیاڑی تا حق آ تا ہیت ءِ کیک ولدا اسہ مار مسٹر اسے نامعاشقہ نا ہیت ءِ کیک پانک کہ نیاڑی ءِ دا حق ءِ اسلام تسّنے۔ ولدا نیاڑی تا حق آ تا ہیت ءِ کرسادا پانک کہ نیاڑی ءِ میرات اٹی ہم حق تنتکپ۔ اگہ نیاڑی تے حق تنتکپ تو گڑا ماہ گل انتنے پارے ’’ایلم علی جان ہم گنوک ءِ، وخت اس امر وخت اس امر۔ باوہ ڈغار تے کل ءِ کنا پن آ کرینے۔ ہندا خاطر آن ماما کمال کنے تینا ملتڑ کننگ خواہک تا کہ نا جائیداد ہم اونا پن آ مرے۔‘‘ (پنہ 78)۔

داکان زیات حق تننگ پین انت مریک کہ ڈغارک کل مسٹر نا پن آ کننگانو۔ برا ہوئی ناول نگار، افسانہ نگار آک ارا ارا رکعت نفل خوانر، خدانا شکر ءِ ادا کیر کہ برا ہوئی پاروک آ تیٹی کتاب خوانگ نا رواج اف۔ اگہ کتاب خوانگ نا رواج مسکہ تو دا کتاب آ تے کل ءِ ہُشارہ نوشتہ کار آ تے ہس تیا تا تولفیرہ۔ برا ہوئی ٹی منہ کتاب ارِیر کہ ہرافتا خوانگ آن ہندن لگک کہ یا تو جہالت نا انتہا ءِ یا گڑا برا ہوئی ادب نا خلاف بھاز بھلو سازش اس منگ اٹی ءِ۔

فاضل ناول نگار نا اسہ ہیت اس جوان ءِ دُن کہ کڑدار دلاور نا با اٹ ہیت کرفینے ’’سڑدار صاحب اینو اگہ نا خلق اٹی اسکول مسئلہ اوٹی نا ایڑھک ناپُچا ک خوانارہ ہمو ماہ گل نا نیام اٹ اف اگہ اودے تعلیم نا زیور دوئی مسکہ اودے شعور آ گہی مسکہ شاید او تینا باوہ لمہ ایلم تینا قوم انا عزت ءِ تخسا تینا محبت ءِ قربان کریکہ ودُن ءِ گام اس ہر فتو کہ، اگہ بروک آ وخت آ تے ٹی ہندن تعلیم علم انا روشنائی ءِ نن تالان کتون تو مونی ہم ہندن مرو خدا ءِ منبو تینا چُتا تے علم انا زیور ءِ دوئی کرفبو بندغی انسانیت اسلامی قائدہ قانون آن او فتے پُہہ کبو‘‘ (پنہ 6-135)۔

ہندن کہ یوسف و ماہ گل نا نرّنگ نا سوب ءِ بے تعلیمی پانگانے تو داجوان ءِ ہیت اسے ولے فاضل ناول نگار دا نرّنگ نا کسہ ءِ امر کہ بیان کرینے او نئے بیرہ غیر ادبی بلکن غیر اخلاقی، غیر شرعی ءِ۔

☆☆☆☆☆

جرم

تبسم فاطمہ

بجہ مسنے.....اسہ ہمدرد، تلوسہ ٹی دُب ہلوک زالبول اس اندری اونا تہٹی بریک.....منیش ءِ داخہ ہُرے انت اکن مس؟ اینو ہڑدے آن بھاز زیات ہُرے مس.....پیشن کاریم اسیٹی گٹ مرو.....ہلہ حوال کار (پریس رپورٹر) اسے نہ..... جرنلسٹ..... تینے انٹی لکچوئل سرپند مروک آ۔ پِرانا مدان آ شغل وچھت آن چُوک آ دیرانا پُڑی تیٹ منہ تدوک ءِ یات اوار سوار مسوئسر۔ منیش تون اونا مابت نا برام مسوئسس۔ اووخت آہڑتوم آ تا برام نا زی آ اُراٹی بھلو ہڑ دُڑاس تماسُس۔ اخرو بھلو طوفان اس بش مسوئسس.....نزور آ منیش.....لغور آ.....اُراوالا تا مون آ اسُل بے وس و اونا مون آ پورو یخین اٹ سلوک ئُس دیپا.....اُرا، کرن، حالیت آک تینا فیصلہ غا نزوری و مش شاپہ۔ فیصلہ کرزوت..... دُوارہ پورَو وَڑاٹ و یخین تون اوار او منیش ءِ اسہ کو الخواہ اسے نادر وشم اٹ تینا پلویڑاٹ ہلک۔ ’’اَت نا دُو ءِ ہُرو..... دیکھ پال شاغنگ کنے ہم بریک.....غلطی نا اَف منیش۔ نا پِن ’مَ‘ آن بنا کیک..... سنگھ راشی..... دا راشی نا مخلوق، ہرافتا اگہ چنکی ٹی جوانی اٹ رُدوم کنتکپ گڑایا تو او بھاز لغور مریرہ یا ایلو بھاز سر یلہ و دُوارہ نا شَست ہمو ڈول ءِ۔ وِل پاور نا کمبوتی ءِ نے۔ نی تینٹ فیصلہ کننگ کپسہ..... دا فیصلہ ءِ داسہ کنے کروئی تمو۔ منیش نزوری ءِ تینا منّا۔ اسہ نزور ءِ منگ اسے تون او دیپانا دُو ءِ تینا دو اٹ ہلکوسُس.....آن! کنے ٹی فیصلہ نا بھلو کمبوتی اسے دیپا.....اوغلغلو مرسا پارے..... تینا زی آ باور ناچٹ کنا دو تیان مدان مدان آ لغوشت کننگ ءِ..... پلیز دیپا.....او پین خرُک آ بس منیش نا تو ار اسہ خرُک ءِ دُون اسے آن بتنگ ئُس.....دیپا زالبول نا اسہ جتاء عکس اسے کنا تہٹی..... اسُل سیتا..... مریم..... ساوتری نا داستان آ تیانبار آخا.....اوفتیان جتا.....کو پہ تون کو پہ کن تون او ار ہنوک آ.....اینو ہم دا کرن اٹ ہم مَسڑ بے وس و نرینہ نا زو راک آ بادشاہی نا چُکو دُتک اس انتنے سرپند منتگک دیپا؟ پانگ کیسہ..... نن ہڑتوم آک نرینہ و زالبول نا ئس آ دود آتے بدل کینہ دیپا.....مدام سنگت مرینہ دُنکہ سنگت آک مریرہ۔ او پارسا کرے وا و ناخن تیٹ جتاء گروشک اس خنتگسا ئس۔ تصور اٹ ہفت رنگی آ تغ تے گوفسا کرے۔

داتغ داخہ زوامر پناسُس؟ مسز منیش سکینہ مرسا ’دلی‘ نارُم وتاچ والا زنداٹ اوار منتگ تون داسنگتی اَمر پناسُس۔ سنگت.....؟ مخنگ ہلیک.....سنگتی مُسہ سال اسکان مس..... مدان مدان آ فلسفہ غا تا کٹہ غا تیان پُر آ جنگل اٹ او مَون آ پینگن آ جمر آتے ہُر سا کرے۔ تُغک داخہ در بد دروشم انتنے مریرہ.....؟ وفلسفہ غاک زندانا گواچنی انتنے مفسہ.....؟ دیکھ مُر آ اسُل دیرانا پوپڑو تیانبار ترخرہ..... ترخنگ تون مون پہ مون والا لُوچ انتنے مریک؟ او منیش اٹی داسہ ’’جن‘‘ اس خنا کہ۔ تنیائی ٹی جبلت والا اسہ آدم خور ءِ ساہدار اس تالان مسکہ اونا تہٹی۔ Sadist آ بندغ..... او او دے پرغا کہ، شورا کہ۔ دروشم آ خید آ تا پڑی تا بتنگ اسکان اونا تیوئی غا وجود اٹ ہُرے اسکان ترندء بد بتنگ اسے نا گواچی کریکہ۔ او مابت وسنگت آن ’’آن نی پاتولیس.....‘‘ ولے ای چاوہ.....ای لیئنگ تون کہیو ہ۔ کنے ٹی پین کس اس بریک۔ دا راست ءِ منیش.....پین کس اس..... ہرادے نی تینا شیف آ اتیسہ..... ہرادے محسوس کیسہ..... و کنا وجود اٹی دیر مروک آ شیشہ غانبار بدیسہ ئی ءِ شاسہ۔‘‘

’’انتنے گنوک آ تیانبار ءِ ہیت کیسہ دیپا.....‘‘ منیش گڑ ینگوک ہُرک۔

’’ای داڑے ساڑی مفرہ نی دیچہ انت انت خوانسہ وٹگ خلسا کیسہ..... سہب اتون دفتر آ ہنوئی ءِ..... ضد کپہ.....داوخت آ ای Relax منتگ خواوہ۔‘‘

او چرکاو کیک: ’’ای Relax کننگ کن ودی متنٹ منیش۔‘‘ او پلنگ آن بش مریک۔

’’کنے ہُر..... کنے ٹی اسہ خاخر اس للنگ اٹی ءِ..... دا ای اُٹ..... دیپا۔‘‘

او تینے جانجری کیک او ہوغنک .....منیش مدان مدان آ او دے خوش کننگ کن مون آ کا ہک گڑا او سوختئی آن دوتے تینا خسک۔

’’منتوار نا.....فریشان کپہ کنے..... کنے تنیا لے.....منتوار.....خاچ..... وکنے ہم خاچنگ کن لِل۔‘‘

دیپا خنک منیش نا دروشم آ سر گڑدانی تالان ءِ.....شکار نا رہی آ بتنگ آن پد ہم بے مراد مرسا پدی ہڑ سینگوک آ شیر آنبار..... او پالونک ءِ ہڑ سسا لیٹانے.....او (دیپا) محسوس کننگ ءِ کہ پلنگ چرکاو کرسا ءِ.....تو ار خلنگ ءِ..... شٹ منیش دُن انتنے مریک..... انت کل نرینہ غاک ہم ہندن مریرہ؟

سہب اتون ہرا تم او نا سوختئی ہنا کہ گڑا او بے شولوک آ سہب آنبار خوش ءِ مُد اس مرسا اسہ باسن وہنین ءِ چا اسے نا پیالہ سے آنبار او ناخن تیٹ دڑ نگ۔

’’منیش لاڈی! بشخس کنے..... دیچہ انتنے.....ننکان، جاگہ غا اسہ جنگوڑ وءِ زالبول اس ہراکان کنے ٹی بریک.....بشخہ نہ.....۔

’’بشخاٹ۔‘‘ منیش مخک۔ ’’چاوہ..... ابدال اسے اُس نی..... دیکھ ای ہم اریٹ۔ ہندا سوب آن نے تون اوار چُس بریک.....جائی نے دوئی کننگ نا تُغ اٹی ہم دیکھ ابدالی او ارئس۔‘‘ آفس آ ہنسا دُنکہ او او نا نازک آ رغ آ اسیکاوا دُو تخک ’’نم کل نرینہ غاک ہندن زئیفہ غان خرُکر سا نن اٹ گٹ آتے انتنے پرغرے.....کس اس تو مرو ءِ نہ.....منس یا منپیس.....مریک نہ؟‘‘

منیش چک ءِ ہڑسک..... اودے یات ءِ ایلیشا نا ودی منتگ نا ارا تُو آن گڈ دا سوج انا ورندی ٹی منیش پاریس:

’’نی رَد پتنگ اُس دیپا.....نا سوچ رَد ءِ.....نی کل گڑاتے رَد آ Angle اٹی انتنے ہُرسہ.....یعنی انت اس ارے او رَد ءِ..... نے ٹی اسہ پین زالبول اس تارمئی ٹی ہم بستری نا وخت آ بتنگ کیک..... ولے داسہ آخا..... ہرا تم نن ہڑتوم آک اسٹ ایلو کن متکن و بور مرینہ۔ بھاز بور۔ او تم تہہ انا احساس ءِ بش کننگ کن اسہ چُس ہلوک ءِ گڑاس پکار مریک.....داسہ آخا.....و دُن انتنے ٹگ خلیسہ کہ بیرہ تارمئی ٹی نرینہ نا ملی ٹی تصور اس جوڑ منتگ کیک، بتی نا روشنا منتگ آ آخا.....ملی ٹی خاکہ غاک تو ہر ساہت منتگ کیرہ.....ولے زالبول تینا نرینہ ءِ دانا خواست ءِ انتنے ایتک۔‘‘

و او ہندن سرپند مس کہ منیش اونا زالبول منتگ آ اسہ گندہ ءِ کرینگ اس تر ساہنانے۔

تاریخ انتہ پائک

ڈاکٹر مبارک علی
جان جیلانی الفت محمد شہی

ہرا وخت آ ہم اسہ راج اسیٹی طاقت نا توازن بگڑینگ تو اوڑان (طبقاتی) تپہ غا تا نیامٹ فرق تون اوار اوار ناانصافی' جبر' زلم او استحصال ودی مریہ او حالیت آ تیٹی راج اٹی اِراوڑ نار جحان آ ک ودی مریہ مزاحمت او مفاہمت..... ہرابندغ آ ک مزاحمت نا کسرءِ اختیار کیرہ اوقتیٹی زیات جوزہ دا ہیت انا مریک کہ راج انا نظام ءِ ولدا اول سرآن اڈ تنگے ہراطاقت نا توازن ءِ برجا تخسہ ناانصافی او استحصال نا ایسری ءِ کنگے ۔مزاحمت کروکا بندغ آ ک تنیا ہم مریہ جماعت اوٹولی تا دروشم اٹی ہم مریہ اوقتا کردار خاص انگا ہیت دادے کہ او ذاتی مفاد آ تیان بالاتر مریسہ ہر وڑٹ بندغ آ تا جوانی' شرحالی اوراج انا گچینی نابا روٹ سوچ کیرہ ارٹمیکو خاص انگا ہیت مزاحمتی گڑاتا مریک کہ اوتا مونا مسخت' اونصب العین او پروگرام اس مریک ہرا کہ اسہ نظریہ او فکر اسے آ اڈ تروک مریک ہندا خاطران اسہ خاص ء جوزہ سے نا ردٹ تینا مسخت نا سرجی نا خواہندار مریہ۔ مسخت نا سرجم منگ ناخاطران اوتینا جان اسکان قربان کنگ کن تیار مریہ مزاحمت اوقتیٹی اسہ ہندنو (توانائی) طاقت اس ودی کیک کہ ہرانا سوب آن اوقید و بندانا مصیبت' تکلیف' اومشکل آ تے ہم برداشت کیرہ۔

دافتا مقابل اٹ ہمو بندغ آ ک مریہ ہرا کہ مزاحمت نا بجائے مفاہمت نا کسرءِ اختیار کیرہ اوتا دلیل آ ک دا مریہ کہ راج اٹی بدلی نا قوت آ ک ہنداخہ درزنورءِ او آ سراتی تیان آسودہ مروکا حکمرانک ہنداخہ درطاقت تخرہ کہ اوقتیون مزاحمت خودکشی نا وڑٹ ءِ۔ دا حالیت آ تیٹی ذاتی وڑٹ زندہ رہینگ کن مناسب ءِ کہ حالیت آ تیون سمجھوتہ کنگے او تینے راج انا نظام تون اوار کرسہ زیات آن زیات فائدہ غاتے دونی کنگے دادے ذہن اٹی تخنگ نا گرج ءِ کہ مفاہمت کروک آ ک بندغ مریہ دا مفاہمت نا اسہ تحریک اسے تون تفوک مفسہ انتئے کہ مفاہمت' تحریک اسے ناوڑٹ بڑ زابفک دا بندغ آ تا ارادہ او مسخت آ تا سرجم منگ اسکان ءِ۔

مزاحمت او مفاہمت حالیت آ تا وڑٹ تینا درؤشم ءِ بدل کریسہ کارہ مثل اٹ ڈنکہ مزاحمت نا اسہ درؤشم اس دا مریک کہ غیرملکی طاقت ہرا کہ دا ملک آ کوزہ کرینو اونا خلاف تحریک چلیفر ڈنکہ ہندوستان اٹی چندی وڑانا مزاحمتی تحریک آ ک انگریز آ تا خلاف ئسرہ یورپ اٹی جرمن آ تا زورا کی او کوزہ نا خلاف مزاحمتی تحریک آ ک آزاتی ءِ برجا تخارولے ہراڑے کہ غیرملکی اقتدار نا خلاف مزاحمت مریک اوڑے اوفتے کمک ترو کا بندغ آ ک اوقتون مفاہمت کرسہ تینا ذاتی مفاد آتے پورو کیرہ ڈنکہ فرانس اٹی نازی تا تخ تفی کن وشی (Vechy) حکومت جوڑ کرے او مزاحمتی تحریک آتے ایسر کنگ نا کوشت کرے۔

ہندوستان اٹی ہرا بندغ و جماعت آ ک انگریز آ تا تخ تفی ءِ کریرہ اوتا دا دلیل ئس ڈنکہ ہندی حکمران آ ک سیاسی وڑٹ بے سوب مسئو ملک پسماندہ مریسہ جہالت نا تارمہ غا تا گواچی مسئے ہندا خاطران بیدس داڑان دانا پین اسہ علاج اس ہم اف کہ شون ہلوکا پیشن نا ملک آ تون سات ترسہ ملک ءِ پوسکن او ترقی یافتہ جوڑ کین نو آبادیاتی دورنا ایسری آن گڈ ہم او بھاز اینو ہم گلوبلائزیشن نا تخ تفی ءِ کروک آ ک ہندا دلیل ءِ انگ ٹی ء او اونا مزاحمتی تحنک او بدل منتگ نا عمل ءِ تزندکنگ او زالم حکومت ءِ خلیس اٹی شاغنگ اونزور کنگ کن تشدد' زلم وزورا کی تا کسرءِ اختیار کیرہ تاریخ اٹی ہندن انگا تحریک آ تا باروٹ بھاز آ مواد آ ک ارپر۔ داسنا زمانہ ٹی زار روس نا وخت اٹی زلم وزورا کی وجبر وڑنا مزاحمتی تحریک آ ک بش مسُر ہرا کہ بادشاہ او اوتا وزیر آتے کسفہ حکومت اٹی خوف خلیس اس ودی کریرایران اٹی شاہ نا زمانہ ٹی دا تحریک آ ک مزاحمت نا جوزہ غاتے زندہ تخارڈن تو اوفتا مزاحمت طاقتور طاقت ءِ پرغسہ انقلاب نا ہیت ءِ کریرہ یعنی متکنا نظام ءِ سرجمی اٹ ایسر کرسہ اونا جا گہ غا پوسکنو نظام اس انتگا۔

جمہوری ملک آ تیٹی مزاحمتی تحریک آ ک دستوری وڑوڈول آتے استعمال کیرہ ہرا قتیٹی مظاہرہ' پہیہ جام' خواست' دستخطی گرآ ک' بھوک ہڑتال او پلوپڑاٹی ہلنگ وڑا نگا وڑاک اوڑ دہ ءِ دا تحریک آ تا مسخت آ تیٹی انقلاب اف بلکن ارتقائی او اصلاحی تبدیلیک مریہ دا جمہوری ادارہ یعنی اخبار او پمفلٹ ورسالہ غا تا ذریعہ ٹی تینا خیال آتے بندغ آ تیا سرکیرہ او بندغ آ تا ذہن وسوچ آتے بدل کنگ نا کوشست ءِ کیرہ تا نکہ عوامی دباؤ نا ذریعہ ٹی تبدیلی نا عمل ءِ انتگے۔

کروکا ءِ پسماندہ نا طعنہ (ٹوک) تننگ ٹی ء۔

مزاحمت نا مثبت او منفی اِرا پہلوء ہرا وختا ہم جدید او قدیم (پوسکن او متکن) روایت آ تیٹی جھیڑہ او چک وتاڑ مسُنے تو دا اِرا گڑا اسٹ ایلوتون لخ پہ لخ مسئو ولے دا سرحال اٹی ہرا وختا نن مزاحمتی تحریک نا ذکر ءِ کینہ تو داڑان نا مراد ہمو تحریک او عمل ءِ او ہرا کہ فلاحی' بے ہودہ غا رسم ودود او ادارہ غا تا جا گہ غا جدیدیت خوانک۔

راج اٹی ہرا وختا ہم مزاحمت او مفاہمت نا باروٹ بحث مریک تو باشعور بندغ آ تیکن گچین مریک کہ او ہرا سے کسرءِ اختیار کیرہ مفاہمت اٹی دنیاداری نا فائدہ غاک مریہ بیرہ پن کنگ' دولت' شرحالی او بےفکری وخت اس کہ مزاحمت اختیار کروکا تیکن قید و بند' سزا' سختی' تشدد' مفلسی' غربتی' اوتنیائی مریک راج اٹی اوتے عزت اومقام ہمو تا ملک کہ ہرا وختا مزاحمتی تحریک سرسوب مریک نہ تو دا اکثر تنقید او ملنڈ آ تا گواچی جوڑ مریک۔

مزاحمتی تحریک آ ک سیاسی حالیت آ تا ردٹ بلڈینگسہ کیرہ اگہ دا تحریک بادشاہی' فوجی حکومت او اسہ بندغ نا یکو حکومت کنگ نا خلاف مریک او ہندا وڑٹ اوتینا کاریم تے او مشغولی تے کل آن ڈھکوک تحنک او بدل منتگ نا عمل ءِ تزندکنگ او زالم حکومت ءِ خلیس اٹی شاغنگ اونزور کنگ کن تشدد' زلم وزورا کی تا کسرءِ اختیار کیرہ تاریخ اٹی ہندن انگا تحریک آ تا باروٹ بھاز آ مواد آ ک ارپر۔ داسنا زمانہ ٹی زار روس نا وخت اٹی زلم وزورا کی وجبر وڑنا مزاحمتی تحریک آ ک بش مسُر ہرا کہ بادشاہ او اوتا وزیر آتے کسفہ حکومت اٹی خوف خلیس اس ودی کریرایران اٹی شاہ نا زمانہ ٹی دا تحریک آ ک مزاحمت نا جوزہ غاتے زندہ تخارڈن تو اوفتا مزاحمت طاقتور طاقت ءِ پرغسہ انقلاب نا ہیت ءِ کریرہ یعنی متکنا نظام ءِ سرجمی اٹ ایسر کرسہ اونا جا گہ غا پوسکنو نظام اس انتگا۔

جمہوری ملک آ تیٹی مزاحمتی تحریک آ ک دستوری وڑوڈول آتے استعمال کیرہ ہرا قتیٹی مظاہرہ' پہیہ جام' خواست' دستخطی گرآ ک' بھوک ہڑتال او پلوپڑاٹی ہلنگ وڑا نگا وڑاک اوڑ دہ ءِ دا تحریک آ تا مسخت آ تیٹی انقلاب اف بلکن ارتقائی او اصلاحی تبدیلیک مریہ دا جمہوری ادارہ یعنی اخبار او پمفلٹ ورسالہ غا تا ذریعہ ٹی تینا خیال آتے بندغ آ تیا سرکیرہ او بندغ آ تا ذہن وسوچ آتے بدل کنگ نا کوشست ءِ کیرہ تا نکہ عوامی دباؤ نا ذریعہ ٹی تبدیلی نا عمل ءِ انتگے۔

مزاحمتی تحریک آ تا سرسوبی او مسخت آ تا وضاحت کنگ ضروری ءِ او اوفتا ذہنی' فکری بنیات سوگو او محکم مرے دا کاریم ءِ شاعر' ادیب' دانشور (پامدار) مفکر' حوال کار' فلم جوڑ کروکا' مصور او موسیقار آ ک کیرہ دا بندغ آ تیٹی تینا تخلیق آ تا ذریعہ ٹی نا انصافی نا خلاف شعور ودی کیرہ ہرا تحریک آ ک فکری وڑٹ سخت نت ودو کیرہ اوقتا سیاست اٹی ہم مقصدیت' جوزہ او واک مریک دانا اسہ مثال اس سویلی افریقہ نا اے این سی (افریقن نیشنل کونسل) ئس ہرا کہ نسل پرستی نا خلاف ہرمحاذ آ سوگوء مزاحمتی تحریک چلیفر۔ ولے ہراڑ یکے مزاحمتی تحریک محض سیاسی اقتدار نا دوئی کنگ آ ساڑی ء او تحریک آ نیٹ آ سرسوب منتگ آن بیدس بے سوب رہینگار۔

انتئے کہ اوتا مسخت بیرہ سیاسی وڑٹ اقتدار ءِ دوئی کنگ ئس نظام نا بدلی الو ہندا خاطران راج او اونا دلیل آ ک تینا جا گہ غا ئسرہ او محض سیاسی بدلیک او فتا تقدیر ءِ بدل کنگ کتورہ۔ دا مسُت گڈ نا واقعہ غاتے مون آ تخسہ دا سوج ودی مریک کہ انت پاکستان اٹی مزاحمتی تحریک آ ک ئسرہ؟ اگہ پاکستان نا تاریخ ءِ مزاحمتی تحریک آ تا ردٹ ہُنگے تو سیاسی وڑٹ ہندا خس ضرور نظر بریک کہ ایوب خان نا دورا ٹی طالب علم آ ک حکومت نا خلاف مظاہرہ کریر بھٹو دورا ٹی طالب علم آ تا کردار شیف تمک او مچے بھاز مزاحمت ٹریڈ یونین آ تیان ملک یا گڑا بلوچستان اٹی مسلح مزاحمت کاٹم یا گڑا بلوچستان اٹی مسلح مزاحمت کاٹم ہرفک ضیاء ناوخت اٹی زالبول آ تا کنڈان مزاحمت کنگِک او خاص انگا مزاحمت ایم آ رڈی نائس ہرادے کہ زلم وزورا کی او جبر اٹی ایسر کنتگا۔

ہندا خاطران نن ہُرینہ کہ پاکستانی راج اٹی مزاحمت آن زیات مفاہمت نا رویہ سیاستدان' پامدار او حول کار آ تیٹی خنگِک ہراوختا ہم ملک اٹی سیاسی بحرانک بریرہ تو سیاسی کماش آ ک ملک ءِ الیسہ پیشن نا ملک آ تیا کارہ پامدار ودانشور آ تا بھازی حالیت آ تون سمجھوتہ کیرہ او حکومت نا ستا او خوشامدی او چمچہ گری ٹی تینا ذہن نالائقی او تخلیق آتے اڈ ترسہ حکومت نا کنڈان پن' لقب او انعام آتے دوئی کیرہ۔ گدر ینگو کا دے تیٹی مفاہمت کروک آ تا رویہ غا گڑا اس مشہور ءِ عام کتاب آتے لکھنگانے ہرا قتیٹی ''سیاستدانوں کی قلابازیاں'' او ''کالم نگاروں کی قلابازیاں'' وڑنگا کتاب آ ک قابل ذکر ءِ ولے سوداخلنگ نا کچ او تسکان محدود اف اوسوداخلوک آ تیٹی شاعر' ادیب' آرٹسٹ' بیورو کریٹ' اوصنعت کار آ ک یعنی کل بریرہ راج اٹی اُلسی رویہ داوڑ ءِ کہ مزاحمت نا تیجہ ٹی بیدس سختی' تکلیف او نسخان آن پین چیڑا اف دانا بدل اٹ مفاہمت نا ذریعہ اٹ تینا او تینا خاہوت نا زنداٹی جوانی او گچینی بریک ہرا وختا مفاہمت نا فلاسفی مشہوری نا درجہ ءِ اختیار کیر تو راج اٹی مزاحمت کار آ ک یا اونا ارادہ ءِ تخوک ءِ سوگو جوڑ کنگ اٹی کمک تسُو۔

آ ک راج آن کٹا نگرہ۔

داسہ سوج دادے کہ آخر پاکستان اٹی مزاحمت نا تحریک آ ک انتئے بش متور؟ او آخر انتئے بندغ آ ک ہرحکومت ءِ چاہے کہ او فوجی مسُنے' اسہ بندغ اسے نا مسُنے یا جمہوری او دے انتئے منا نو؟ اگہ دا سوج نا ورندی ءِ پٹنگے تو مشکل آ تیان بیدس اونا جاچ ءِ کنگ مریک مثل اٹ دُن اسہ وجہ اس پاکستانی راج انا ہمو تاریخی آ ذہن ءِ ہرا کہ نا تاریخ او اونا نقطہ نظر آن ودی مسُنے او دادے کہ اتھارٹی نا خلاف بغاوت کنگپ ہرا کہ اسہ بھلو جرم ئسے فرمانبرداری' اطاعت گزاری' کردار نا جوان انگا خوبیک اریر۔ راج انا مچا مڈول اٹی فردنا انت کہ مقام او حیثیت اس ارے اوٹی چیلنج کنگ' حکومت نا خلاف ورزی کنگ' سماجی او ثقافتی وڑٹ دادے غلط سمجھنگِک ہندا خاطران اتھارٹی ہرکس تون ءِ او دے ضرور منوئی تمک۔

ارٹمیکو خاص انگا سوب راج اٹی زمیندار او جاگیردار آ تا تپہ ءِ دولت او طاقت ارے تاریخی وڑٹ او تپہ نا مفاد یکو داٹی مسُنے کہ صاحب اقتدار تون کمکی کنگے بیرہ سلاطین ناعہد مرے یا مغل او انگریز آ تا او ہرحکومت تون اوار شریک رہینگا نو ڈنکہ ہندا طبقہ (ٹولی) نا کماش آ ک سیاسی جماعت آ تیٹی ء ہندا خاطران ہچو سیاسی جماعت اس مزاحمت ءِ تینائی کپک اینو ہر سیاسی جماعت واردم آ داپڑ و کنگ ٹی ءِ کہ او فوجی حکومت نا مخالفت ءِ کپر و ہندا جماعت آ ک ماضی ٹی فوجی حکومت آ تون کمکی کرسہ اقتدار اٹی شریک مریسہ کرینو۔

مسٹمیکو سوب دادے کہ پاکستان اٹی نیامیکو طبقہ ہرا کہ تاریخی وڑٹ نظام نا بدلی نا ایجنٹ مریک او بے وس بھاز نزور مسُنے او قتیٹی ہم ہمو بندغ آ ک ہرا قتیٹی لائخی او ہوشیاری ئس او ک این جی اوز آ تیٹی ہنسہ گم وگار مسُر بلکن داسہ نا فوجی حکومت ءِ سیبو تروکا این جی اوز آ تا بھلا بھلا دانشور آ کو ہرا کہ اسہ مزاحمت نا جا گہ غا مفاہمت نا کسرءِ اختیار کرسہ فوجی حکومت ءِ سوگو جوڑ کنگ اٹی کمک تسُو۔

☆☆☆☆☆

نیامیکو طبقہ ہندا خاطران پین نزور مس کہ اونا پروفیشنل بندغ آ ک ملک اٹی رہینگ نا جا گہ غا پین ملک آ تیا پینگ او اوڑے رہینگ ءِ پسند کریر ہندا خاطران تعلیم یافتہ او پروفیشنل بندغ آ تا مسلسل (ہجرت) امپ وبٹ' ہندا طبقہ نا کردار ءِ نزور کنگنگی ءِ۔

چار میکو سوب تبدیلی نا ایلو ایجنٹ خوانوکا طالب علم' ٹریڈ یونین آ تا کماش او دانشور آ کو ہرا کہ یا تو چپ تو سُو یا گڑا مفاہمت کرینو؟ پاکستان نا یونیورسٹی تیٹی ہرا وڑانا تعلیمی نصاب آ ک اریرا وقتیٹی بچو پوسکنوفکر' چکار' سوچ او فلسفہ اف ہرا کہ ذہن آتے بدل کے او طالب علم آ ک ہندا فکری بنیات آ تیا راج ءِ بدل کنگ نا تحریک چلیفر۔

ایوب خان نا زمانہ ٹی تعلیمی ادارہ غا تیٹی سیاست آ ہرا بندی تے خلنگا او تعلیمی نظام ءِ ریاست نا تسلط اٹی اتیسہ اودے جان جوڑ کنگا او تخلیقی ذہن او توانائی آن پُر ورنا تا ہیل کاری ءِ بند کرینے ایوب خان آن گڈ نن اسہ دور اسے ٹی ہم طالب علم آ تا مزاحمتی تحریک ءِ خنتون۔ ہرا وختا راج اٹی مزاحمت ایسر مریک یا زور مریک تو او نا نتیجہ ٹی راج اٹی نہ تو جاندار ءِ تخلیقی ادب اس ودی مریک نہ آرٹ او شیئر و بائگل اٹی او نہ فلم جوڑ کنگ اٹی انقلابی نظریہ غاک خنگرہ۔ سمجھوتہ او مفاہمت ذہن ءِ بے جان او مڑدہ جوڑ کیک ہرانا اثر آتے نن پاکستان نا ادب' آرٹ' موسیقی او فلم آ تیٹی ہُرینہ۔

ہرا وختا سیاسی جماعت آ ک ہم مفاہمت وسوداخلنگ نا کسرءِ اختیار کریر تو مخلوق تینا سلیس او نا نتیجہ ٹی او ٹی بے حسی' لاچاری نا جوزہ غاک ودی مسُر او تینے پُچی اٹ حالت آ تا حوالہ کرے ہندا سوب ءِ کہ اسہ زالم او ڈکٹیٹر اسے حکومت کنگ اٹی ہچو مشکل اس پیش بتو ہرا وختا بندغ آ تا نا ایتی ہد آن زیات وڈا تو او تا سکرک بند مسُر او تا کماش او پامدار اک حکمران آ تا خوشامدی ٹی مشغول مسُر۔

☆☆☆☆☆

تینا دھرتی

تما کہ.....ای پاریٹہ کہ کاش اگہ ہندا غریبی متویکہ تو ای تینا دھرتی بلوچستان ان اسہ گام اس ہم پیشن ہتو یٹہ۔

ای تینا دھرتی کن زہیر کریسٹ.....ای تینا لمہ وطن کن بھاز زہیر کریسٹ.....کنا زہیری نا چھ او انتہاء اس اَلو..... دا ہمو زہیری ئس کہ اسہ لمہ اس تینا اسٹ انگمار ءِ سال اس خپ .....اوڑ کن زہیر کے کنا ہم ہمو حالت ئس۔ بلکن او کان ہم زیات ئس..... وخت وخت ہندا خیال ہم ای اسہ اجنبی..... اسہ مسافر اسے آ مبار زندگ ریفیٹ۔ ئسٹ ہم اجنبی .....کنا دھرتی اَلو ..... وخت وخت داڑے تینائی ٹی ہم ہندا خیال است ءِ بسکہ.....تو است آن اسہ آہ اس پیش زند بھاز تلخی اٹ تیر منتگ ٹی ئس فریشانیک چارمہ کنڈ آن گیرہ خلکوسر کنا تنخواہ بیرہ اِرا ہزار روپئی ئس اِرا ہزار اٹ نا نچھ گزارہ اس منتگ کتو یکہ۔ ای راہی مسُٹ کہ اسہ ہندنو شمار اسے ٹی کاوکہ اوڑے روزگار مرے ای ہموڑے مزوری کیو تا کہ نا گزران مرے ای پین شار اسے ٹی سرمسُٹ کبھی وخت کنے روزگار رسینگو۔ ای لنگڑی آن بھاز نزور ئسٹ ای ہموشارٹی اسہ بے پین ءِ بندغ اسے نا دروشم اٹ ئسٹ ای کران اسہ تیل تمو کو مینڈ اسے نا مثل اٹ ئسٹ .....کنا زبان بلوچی.....کنا رسم ورواج ہم بلوچی.....کنا گپ وکنا پوشاک ہم بلوچی ئسر۔ اگر او ہیت کریرہ ای پہہ متویٹہ .....اگہ ای گپ کریٹہ تو او کنا زبان ءِ پہہ متوسہ۔ ای بھاز کوشست کریٹ ولے کنے روزگار دو بتو۔ ہندا نیام اٹی کبھی دے وکبھی تو ہنار.....ولدا مرے جہالت نا تارمہ تیٹی زندانا معنہ ءِ پٹنگ کن بندغ آ تا کمک ءِ کے۔ کسر اسیا شاغنے' ایہن اونا ارمانک ہمیشہ کپی مسُرہ ولے اینو اونا بخت بش مسوسُس۔ او چائسکہ کہ اونا دا نوکری آن اونا لمہ خوش مفروئے ولے او تینٹ خوش ئسک۔

کسری او خنا کہ منہ چُتا غوڑے' بھلوشور وغوغاسے' او ہندا مچی نا کنڈا گام ہرفے' خوک بس انت خنا کہ اسہ بندغ ئسے بولو اس ئدے' او او دے ناچ ترفنگ اٹی ءِ۔ اونا سٹنگ تمنگ آ چناک ہم خوش ئسُر۔ بولو وڑ وڑنا راگ کریکہ۔ چناتا دو ٹی انت ئس کہ ئسک او فک او فتے بولو آ خسار۔ گڑاس تا بگڑا' گڑاس تا نکی' گڑاس ہشت آنہ و گڑاس چار آنہ ئی ءِ سکہ خسارہ۔ ہندا چناک تون گڑاس نیاڑی و منہ پیرء نرینہ ہم سلوک ئسُر۔ نیاڑی روپئی اِرا روپئی نا نوٹ تینا چُتا تا کاٹم آ ہڑ سارہ و بولو نا کنڈا بٹیرہ۔ بولو ءِ ناچ و راگ کرفو کا بندغ تینا گوازی ءِ ایسر کنگ آن پدیش مس۔

عبدل او دے خنا تو اونا کاٹم چکر کرے۔ او دا بندغ ءِ درست کرے۔ ولے او حیران مس کہ دا امر؟.....مچٹ سوچا کہ او دا بندغ ءِ ہراڑے خنانے .....یکم او دے خیال بس کہ دا ہموا مبل ءِ ہرا کہ اسہ دے اس بھلو کتاب اس دوٹی لغڑ آ درخت آ تا بارُن آن پن آتے لتاڑسہ او ناخوک آن گروک آ تا شیم آ نبار گدرینگا۔ اے وخت و دا دے.....اے بندغ وداحالت..... عبدل گنوک مس کہ ہیت انت ئسے۔ او ہندن مُستی مس و پیرا نگا امبل نا دو ءِ ہلک تو رے ارّفے تے.....''خواجہ نی دیر اُس وداانت ہیت ئسے؟''

امبل پارے

''ای ریٹائر ہیڈ ماسٹر اسے اُٹ زندانا معنہ پٹنگ آن پد پڈ انا پُری نا معنہ ءِ پٹنگ اٹی اُٹ.....'' دا پیر مردنا دا ہیت آ تیان کس پا ءِ تر ندءِ تہواس کشا' غٹ درخت آ تا پن آ ک کشکار ڈغار آ تمارو تالان مسُر۔

عبدل ءِ مارشت مس کہ دا مچی ٹی چنکا چناک و نیاڑیک بارُن آن پن آ کوو پیرا نگا امبل لغڑ چا درخت آ تیان ء غٹ تا پن آ تا دریاب اٹی ٹُب ہلکُو ولے بارن آن پن آ تا ساز گوہنگانے۔

☆☆☆☆☆

شبیر ہمزا میروانی

تنقید براہوئی ادب کن ناز اس مرے

غفور جان ساسولی

نئے غٹ ءِ براہوئی ادب نا ساڑی آ پڑ ءِ ''تنقید'' و تنقید کروک آ تے اُست انا ہُب اٹ بیا بجیر کروئی تمک۔ براہوئی زبان و ادب ناشون او نا بروکا وخت انا گربامی کن دا ادبی تنقید ءِ بے مٹ ءِ گام گیج و شرع پام اس خیال کنگ ءِ۔

کس اگہ براہوئی ادب نا مڈی ءِ زیات گچین' پین زیات شرو معیاری خوانک تو معیاری ءِ تخلیق مون آ برے معیار ءِ ودی کنگ کن معیار نا ہَد آ و معیار کن ادب نا سرسوز آ داپڑ آ ہر حوالہ اٹ ادبی تنقید ءِ پورو وڑ وڈول اٹ رواج اس تنتگ.....

داسہ تو تنقیدی شعور ءِ Psycko Analysis آ نبار ادب نا پڑا الی قرار پاء۔ داتے ادب نا بنداوای Survival آ نبار جوڑ کے۔ دا ادب کن Perception اس مرے تا نکہ تنقیدی رویہ و ترجمان Groom منتگ کے۔ داڑان بیدس نا ادب اٹی ہچو Capable Sese حقی بڑز منتگ کپک۔

نن اگہ زرس ایلو بولی تا ادب نا جاچ ءِ بلین ڈنکہ روسی' چینی' انگریزی سندھی و اردو اٹی بھاز کڑمب ء پامدار و تخلیق نوشتہ مسُنے و منتگ اٹی ءِ۔

ہندا وڑنن اگہ ہندا ردو بنداٹ او فتا ادب اٹی ادبی تنقید آ غور کین تو اتبشخ اٹ نا ادب آن او فک بے ہَد مونا نظر بریرہ۔ دانا اہم انگا سوب دا رے کہ او فتا نیام اٹ تنقید نا خواست و گرج آ ک المی گوندنگا نو۔ ہندن ادبی تنقید ءِ برزء جا گہ اس ہم دوئی مسُنے ڈنکہ دانا مثل مُست انا لولی سرنارڈ فلسفہ منقط تاریخ نا مہاڑوتا کاریمک اریر ہراٹی ارسطو' افلاطون' سقراط' ابن خلدن ءِ خوانونگ آن پد معلوم داری اس مریک نتے او فتا تخلیق فکر و فلسفہ و تنقیدی نقطہ نظر آن اسہ عجیب ء دنیا اس ملّک۔

مون مُستی اگہ نن آ ئن سٹائن نا مچا ادبی دنیاءِ خوانن' جون تھامس بابر نا عمرانی Levia Thans ءِ نظر آن گدریفن روسو نا پاروکا خیال تے مغز اٹی تولفن' اینگلز و مارکس نا فکر تیار و شائی شان' ہنری ڈی بالزاک نا تارمہ نا کسر تا مسافر' برنارڈ شاہ نا بندغی نا پاؤ آ' البرٹ کاہیو' فرانز فینن' پالو فرائرے و ایلو بے حساب مفکر آ تا پاروک آ ہیت آ تا یا اوفتا ادبی تنقید ءِ قلم ہرفسہ نین دا کلہو ملّسہ کا نک کہ او فک امرو ہرا درؤشم اٹ تینا فکری تنقید ءِ درشان کرینو۔ او فک فکر نا حدو حویل مکمل شعوری بیداری دُن پانگ مریک کہ اسہ Conscientizo Cion نا تنقیدی راست ءِ عمل Praxis اس تیرہ۔

دا تنقیدی لڑی اٹ نئے ہموڑے ہم سر کیک ہراڑے نن خلیل جبران نا تنقیدی فلسفہ' نذر قبانی و محمود درویش نا کڑمب آ مزاحمتی شاعری تو او ار نئے دا پڑ آ ایڈورڈ بیرفک' دا پوسکن ءِ فکر اس جوان ءِ جاچ اسیٹی اخبہ کنگ کیک۔

دا فکر ہم نا براہوئی ادب اٹ ہندی ارے کہ براہوئی ادب اٹ ہمو تنقیدی ادب اف کہ ہراڑے بحث منظر مرے ولدا دا ہم پانگ مریک کہ حقی آ تنقید منتگ اف و بچو کتاب اس دا پڑ آ نظر بلک۔

کنے براہوئی تنقید نا پڑ آ بھاز پامدار و تخلیق کار نظر بریک دُنکہ منظور بلوچ' جوہر براہوئی' وحید زہیر' حمید عزیز آبادی' غنخوار مریر۔ نا کھپ آ جلیل جالبی' سبط حسن' حیات' لیاقت سنی' سائر عزیز' اکرم مینگل نا تنقیدی Approch' تنقید نا شاہتی و ہمو تنقید نا گرج آ تے حقی آ معیار ءِ پورو ءِ اعتبار اس تنگ کیرہ..... (ننا ساڑی آ ورناک محمد نعیم' منیر حنفی' سعید لہڑی' ڈاکٹر سعید تبسم' مان منصور و ایلو ہم دا پارہ غا جوان ءِ کاریم کنگ کیرہ)

براہوئی ارتقائی تنقید اٹ ردوم ہنگ اٹی ءِ۔ سائنسی انداز اٹ دا ہم زبر منتگ نا کوشست اٹی ءِ اسہ پام یعنی میکنا نزم نا گرج ءِ۔

افسوز نا دا ہیت ئسے کہ دا سکان تنقید نا زی آ چھ دُنو کتاب و مقالہ اس اف کہ ہراڑان نن گڑ اس چائنداری و سرجم ء جاچ اس ہلنگ کین.....!!

تنقید نا سرحال آ اخباری ء رسالہ مضمون تیان بیدس نا اصل گرج کتاب آ کو۔ دا تو غٹ آن بھلا نازوری ءِ براہوئی ادب نا! براہوئی ادب نا تخلیقی سگ و شری کن دا Limit Act ءِ ختم کروئی تمک تا نکہ ''شونداری'' نا پن نا ادب کن ہم ہلنگے..... دا پن براہوئی زبان وادب کن پین زیات ''ناز'' اس جوڑ مرے.....!!! شالہ! دا سوگو آ پڑ آ براہوئی تنقیدی جوزہ مدام برجاسَلے۔

بارُن آپن آتاساز

پن ریچ نا عجب ءِ موسم ئسے ہر کنڈا ہُرس مرک انا راج خنگنگ۔ درخت آ تیا نظر شاغ پاسہ مرک انا فرشتہ دنتان نسک۔ بندغ پے پن آ درخت آتے ہُرنگ کپک کس اس نیستی نا خلیس ءِ اخس مارنگ خواپ ولے وخت اس کہ او بھلا بھلا باغ آ تیٹی لغڑ آ درخت آتے خنک تو او دے ہندنو خلیس اس ہرفک کہ او تینٹ او دے تپک و ہندا خوانک کہ تینا خن تا درءِ بند کے۔ ولے خن تا بند کنگ اٹ مگہ لغڑ آ درخت آ ک گڑاس بینرہ۔ دا ہر کس نا تینا مارنگ نا ہیت ءِ گڑاس زند آن خلیرہ گڑاس موت انا کڑنب آ تا رمہ آ تیٹی زندانا معنہ ءِ پٹنگ۔

عبدل تینا کتاب نا دالوز آتے خوانونگ آن پد بے تب مس کتاب نا باءِ بند کرے۔ کتاب ءِ کنڈ اسیا بٹے۔ کھڑکی آن پیشن ہُرنگ شروع کرے۔ ا و کتاب آن خوانوک آ ہیت آ تا نقش آتے پیشن پٹا کہ۔ ولے یخ و تارمہ انگا نن نیمہ آ او انت خنگ کریکہ۔ ولے او نا اُست پاریکہ کہ دا ناول نا ہندا بشخ کہ او دے بے آرام کیک او دا دے معنہ اس ایتے۔ او دانگ اینگ ہُرا او دے مارشت (محسوس) مس ناول نا دا بشخ آن او دے روشنائی اس دو بسُنے۔ او دا تارمہ انگا نن اٹی ہم اُرانا بج نا درخت آ تا بالا دءِ خنگ کیک واوفتا لغڑ آ زندءِ چاہنگ کیک۔ ولے تارمئی ءِ تے انا روشنائی گوہنگ کننگ کپک۔ بلکہ داڑ کن پیشن ہم روشنائی بکار ءِ پیشن خلیفو کا تہو ہُرے ہُرے لچک آ تا غلنگ و پغٹ آ تا ٹرٹرنا تو ار آن بیدس پین چیڑا الو کہ۔

عبدل اخس کوشست کرے کہ تینا تے انا روشنائی آن کاریم ہلے ولے او چائس کہ روشنائی کم مرسہ مس و تارمئی وڈسہ کرے۔ او کھڑکی نا باءِ ہلک۔ کٹ آ بٹے تینے کتاب ءِ ہرفے داسکان کتاب نا کاٹم او ڑتون ہضم متویسُس اونت تسکان امر سر منتگ کریکہ۔ دُن کتاب اونا جندءِ چونڈا کہ کنگُکہ۔ تینا خوک آ تخوک آ پنوک آ کُرسی آن تینا سگریٹ آتے ہرفے۔ اسٹ ءِ خاخر تِس او دانشور آ تیا نبار سگریٹ نا مول تیٹی درخت آ تا لغڑ آ بالا دءِ ہُرنگ خوائسکہ ولے او خنا کہ خالی آ سگریٹ نا مول وڈ رکنیک بلکہ او نا خن تے ہُشا پین وڈ داس بش کرے او دے تینے آ تخنگ ہلک۔

''دا دانشور آ ک دیچا امر سگریٹ آ تا مول آ تیٹی زندانا بھلا بھلا راز آ تے خنرہ' ای..... تو چیڑا خنچرہ..... بلکہ ای دانشور اس افٹ..... ولے دانشور آ ک ہم ناول و افسانہ خوانزہ۔ ای ہم ہندن کیوہ..... او فک فلسفہ نا کتاب آ تیکن گنوک ء.....ستر ای فلسفہ ءِ پُہہ مفرہ ولے فلسفی نا پن تے وکاریم تے چاوہ.....گڑا ای سگریٹ نا مول تیٹی زندانا معنہ ءِ اتنئے خنچرہ؟؟''

عبدل ءِ مارشت مس کہ اونا دو ہشنگ ءِ سگریٹ ہشنگا سُس چٹا سُس داسہ عبدل نا ذہن کاریم کتو کہ او دے تغ کیرغ ہڑ سا سُس۔

دے پیشتنگا سُس ولے عبدل تینا کشکوک آ کٹ آ ہندن تنگان ئسک ڈنکہ کس شاہی بوپ و سر جا تیا مرے۔ او دے پین کاریم اس تو الو کہ باوہ نا تینا کزیت آن گڈ میٹرک کرے نوکری سینا امیت اٹ در پہ در ئسک۔ جنوزان آ لمہ تے خلق انا بھلا اُرا گودی تا رزان سلنگ اٹ اِرا وخت انا ارغ ءِ کشا کہ۔ لمہ نا اسٹ انگا مار ئس او دے آتے امر اسہ پورو فلسفہ سے آ نبار جوڑ کے۔ ایہن او تینے مدام دانشور اس ماڑا کہ ولے زندانا معنہ ءِ پٹنگ اوڑ کن کبین مرسہ ئس۔ او دا سکان پن آ تا ساز انا دریاب اٹی تیتو اختہ ئسک کہ او دے پین بھلو کپر کپرہ سینا تو ار خلیفے۔ دا تو ار اوڑان خوک منتگ اٹی ئسک اسیکہ او دے لرزہ اس ہلک کہ دیچا جن اس مف اونا لمہ پاریکہ کہ پن ریچ نا موسم ءِ جن اس ارے کہ او دے پن

26 ستمبر 2022ء

4

Daily
TALAR

The First ever Brahui Daily
Newspaper throughout world

ہڑدے ئی
نوشکے
تلار

ڈیرہ اللہ یار، پوریگر و نوکانا زہمی تا برانز قومی شاہراہ بند

پارینے کہ نوکاپ ءِ تو اس گدر رینگانے ولے زہمی تا ہچ ءُ کمک اس کنگ اٹی افس، رپورٹ

انتظامی افسرک ملنگ کن تیار افس کمکی گڑاتے بہا کنگ اٹی ءُ، گلاب خان راہوجہ نا تران

جعفرآباد (آن لائن) ڈیرہ اللہ یار اٹ واپار برادری ونوکاپ نا زہمی صبر ایسرمس۔ انتظامیہ نا برخلاف برانز کرسا بائی پاس وقومی شاہراہ ءِ ہر وڑ ناٹریفک کن بلاک کنگا۔ برانز اٹی برانزی وٹرانسپورٹر آتا نیام اٹ جھیڑہ اس مس، رپورٹ نا رداٹ ڈیرہ اللہ یار اٹ کمک رسینگپتنگ نا برخلاف نوکاپ نا زہمی وواپار تا صبر ایسرمس۔ نوکاپ نا زہمی وواپارک جتا جتا برانز کرسا بائی ءِ۔ نوکاپ نا زہمی وواپارک جتا جتا برانز کرسا بائی پاس وقومی شاہراہ آدھرنا تسر۔ رضا محمد راہوجہ نا خلق انا باتیک نوکاپ ملپتنگ نا برخلاف مسکوہی کونسلر گلاب خان راہوجہ نا کماشی ٹی بائی پاس ءِ بند کرسا دھرنا تسر و ٹائر ہشار۔ ہرانا سوب آن سندھ بلوچستان و پنجاب ءِ ملفوک آ ٹریفک بندمس۔ برانز یک انتظامیہ نا برخلاف بھاز نعرہ خلکر۔ او وخت آ گلاب خان راہوجہ پارینے کہ نوکاپ ءِ تو اس گدر رینگانے ولے زہمی تا ہچ ءُ کمک اس کنگ اٹی افس۔ چنا نیاڑی و نرینہ غاک ناجوڑ تمبو تیٹی تموک ءُ۔ اوفتے نہ راشن و نہ طبی آسراتی فراوان کنگ انگ ءِ۔ انتظامی افسرک ملنگ کن تیار افس کمکی گڑاتے بہا کنگ اٹی ءُ۔

پی ڈیم ایم تینا قول تے پوروکنگ اٹ بے سہب مسنے، ذوالفقار علی

کوئٹہ (آن لائن) اہلسنت وجماعت نا راہشون ذوالفقار علی طارقی قادری وڈیرہ سیف دین کیھازئی محمد یاسر جتوئی نا کماشی ٹی رسینگوک آ ڈل اتون ہیت وگپ کرسا پارینے کہ پی ڈی ایم ءِ جوڑ کنگ نا مسخت اُلس ءِ کینی آن کشنگ و ملک واسلام ءِ رکھ تننگ کُس اوفک نہ بیرہ ملک ءِ کاختی تیان کشار نہ اُلس ءِ کینی آن کشنگ اٹ کڑ دادا کریر۔ اوفتا حکومت آن ہندن لگنگ ءِ کہ بیرہ تینا جیب آتے پُر کنگ اٹی ءُ۔ وخت اس کہ اوقتا اُلس تون ہچ ءُ تعلقداری اس اف۔ اسہ دز اس ایلو دز ءِ رکھ فراوان کنگ اٹ لگوک ءِ۔ ٹرانس ہینڈ ربل آ سیاسی و مذہبی جماعت آ تا چپی نا مذمت ءِ کینہ۔ اسلام نا برخلاف ہچ ءُ پالیسی اس نن امنا کپنہ۔ حکومت زوت اس دادے پدی ہلے ونظر ثانی کے۔ اگہ حکومت دا بیل ءِ پدی ہلو تو نن مچ آ ملک اٹ برانز کینہ۔

.....کوئٹہ، چیف سیکرٹری بلوچستان عبدالعزیز عقیلی ارٹمیکو آل پاکستان گولڈ کپ ہاکی ٹورنامنٹ نا بنا ءِ کنگ اٹی ءِ

66kV گنداخہ گرڈ اسٹیشن ءِ پورو انرجائز کنگا، کیسکو

کوئٹہ (آن لائن) کوئٹہ الیکٹرک سپلائی کمپنی (کیسکو) نا ترجمان پارینے کہ نوکاپ نا سوب آن 66kV گنداخہ گرڈ اسٹیشن آن دیر تے کشنگ نا کاریم ءِ پورو کرسا تدوک آ دے گرڈ اسٹیشن ءِ پوروواٹ مون آ انتگا ہراڑان پد آپریشن سٹاف نا کنڈ آن کلیئرنس رسینگ انگ آن پد گنداخہ گرڈ اسٹیشن تون گنڈوک کل فیڈ رآ تا بجلی ءِ بحال کنگا۔ ترجمان نا رداٹ چیف ایگزیکٹو آفیسر کیسکو انجینئر عبدالکریم جمالی نا خاص ءُ پارت اسے آہر صارف نا تختنی تے مون آ تخسا کیسکو نا شعبہ گرڈ سسٹم آپریشن (جی ایس او)، پی اینڈ آئی واسسٹنٹ انجینئر مینٹیننس کوئٹہ نا ٹیم 72 گھنٹہ پد ریسہ کاریم کرسا ہندا کاریم ءِ پورو کریر۔

دکی، اِراجتا جتا واقعہ ٹی نیاڑی واسہ نرینہ اس زوال

دکی (آن لائن) جتا جتا واقعہ وشکست آ تیٹی ارغ ناسم کاری آن نیاڑی اسے تون اوار ارابندغ زوال مسر۔ اولکیو واقعہ لیویز فورس نا رداٹ تحصیل لونی نا علاقہ کلی حاجی کاریز نا علاقہ ٹی ارغ روز الدین سم کاری کرسا تینا اُرائی ءِ موقع آ کسفنگ آن پد نرہنگ اٹ سر سہب مس۔ لیویز نا رداٹ نیاڑی نا چنا تا سول ہسپتال آ گدر یفسا چناک ہسپتال آن نزار۔ سوب اُرائی ءُ ویل اس پا ننگ انگ ءِ۔ نیاڑی نا وارث آ تا کنڈ آن درخواست نا انتظار کنگ انگ ءِ۔ درخواست رسینگ انگ تون الیف آئی آر اس درج کنتگک۔ وخت اس کہ ایلو واقعہ کلی حاجی کاریز نا بائی پاس نا ہندآ ڈمپر گاڑی اسے نا ڈوک لگنگ آن ورنا قاسم ولد پیر جان جاگہ غا کزیت کرے۔

پٹواریک تینا تنخواہ غان زیات کاریم کنگ ءُ اسدمری

جعفرآباد (آن لائن) آل پٹواریان و قانونگوان ایسوسی ایشن بلوچستان نا صوبائی صدر اسدمری پارینے کہ مچ آ صوبہ ٹی کل محکمہ غا تا نسبت پٹواری کم تنخواہ و بیدس وسیلہ آن فرض آتے پورو کنگ اٹی ءِ۔ نوکاپ اٹ ہم پٹواری و قانونگو نسخان تا خرچہ ءِ خلنگ کن سروے کنگ انگ ءِ۔ حکومت پٹواری تے مراعات و وسیلہ فراوان کنگ اٹی اف۔ دا خیال آ تا درشانی ءِ او ڈیرہ اللہ یار اٹ پٹوار ایسوسی ایشن جعفرآباد نا صدر رضا محمد کنرانی نالمہ نا کزیت آہڑ زخواہی کنگ آن پد قانونگو ایسوسی ایشن نا ڈویژنل صدر حاجی عبدالغنی چاچڑ تون اوار صحافی تھون ہیت وگپ کرسا او نا پانگ کُس کہ نوکاپ اٹ ہراوڑ ایلو مخلوق زہمی مسنے ہندن پٹواری وقانونگوان تا ہم نسخان مسنے۔

صوفی قائم خان نیچاری تربت اٹ کزیت کرے

قلات (نامہ نگار) صوفی قائم خان نیچاری تربت اٹ کزیت کرے۔ او تبلیغی جماعت قلات نا متکن آسنگت حاجی محمد جان نیچاری، حاجی محمد اکبر نیچاری نا بھلا ابلم، نیشنل پارٹی نا مسکوہی صوبائی ورکنگ کمیٹی نا باسک ایڈوکیٹ عبیداللہ بلوچ، محمد صدیق نیچاری، معلم القرآن حسیب اللہ نیچاری نا کاکا، حاجی غوث بخش نیچاری نا کاکا نامار، عبداللہ نیچاری نا خاسپر، ماسٹر عبدالواحد نیچاری، منظور احمد نیچاری، نصیر احمد نیچاری، دین محمد نیچاری نا ماما، ایم ایس ڈاکٹر علی اکبر نیچاری، حاجی عبدالغفور نیچاری نا سیال اس کُس۔ ایماندار نا میت ءِ تربت آن قلات آ انتگا۔

قوم تا شوندار تعلیم تون گنڈوک ءِ، عبدالروف بلوچ

مستونگ (خ ن) سیکرٹری (اسکولز ایجوکیشن) عبدالروف بلوچ تدوک آ دے ضلع مستونگ اٹ جتا جتا اسکول آتا دورہ ءِ کرے۔ او وخت آ او طالبعلم آتے اوفتا کورس آتیان جتا جتا سوچ ہر فے۔ اوفتا ویل آتے بنگ و اوفتے ایسر کنگ نا پارت کرے۔ او طالبعلم آتا بابت اٹ پارے کہ قوم تا شوندار تعلیم تون گنڈوک ءِ۔ تعلیم نا آب آن بیدس ساڑی صدی نا چیلنج آتا مقابلہ ممکن اف۔ ساڑی صدی سائنس و ٹیکنالوجی تون اوار انٹرنیٹ نا دور ءِ۔ دا بابت اٹ طالبعلم آک خوانگ تون اوار اوار ہنر اس ہم ہیل کیر۔ تانکہ علم اتون اوار اوار ہنرمند ہم مریر۔

.....کوئٹہ، ڈائریکٹر فلور یکلچر شاہین اعجاز ءِ اٹالین کشاری ماہر کہ مارکو ماریکیٹی زیتون کلچر نا بابت اٹ سند تننگ اٹی ءِ

ماشکیل، نادرست بندغ آتاسم کاری، اسہ بندغ اس زوال

ماشکیل (آن لائن) بلوچستان نا سبی آ تحصیل ماشکیل بچرائی بارڈر آ نادرست بندغ آ تاسم کاری آن اسہ بندغ اس تپاخت کرے۔ حوال نا رداٹ بلوچستان نا سبی تحصیل ماشکیل بچرائی بارڈر آ نادرست بندغ آ تاسم کاری آن بلال احمد ولد پیر محمد تپاخت کرے۔ لاش ءِ سول ہسپتال ماشکیل آ گدر یفنگا۔ ہراڑے المی کارروائی آن پد وارث آ تا دوٹی تننگا۔

.....نوشکے، زری جنگل آن تعلق تنخوک آ قبائلی راہشون تکری محمد خان حیدرزئی جمالدینی نا کماشی ٹی پریس کانفرنگ کنگ اٹی ءِ

نوکانا زہمی تا کمک اٹ شفافیت پک کینہ ڈاکٹر یاسر بازئی

ضلعی انتظامیہ واین جی اوز آک کل انا سلاہ ٹی زہمی تا کمک ءِ کرسا او فتے ریلیف فراوان کیر،

ہراوڑ بلوچستان اٹ نوکاپ آن نسخان مسنو، پین ہچ ءُ جا گہ اس ہم متنے، ڈی سی پشین

پشین (خ ن) ڈپٹی کمشنر ڈاکٹر یاسر خان بازئی پارینے کہ نوکاپ نا زہمی تے ہچ ءُ حالیت اسے ٹی تنیا بلپنہ۔ سفائی آ ہچ ءُ سمجھوتہ اس کنٹیک۔ کمک بیرہ حقدار کن کا ہک۔ ضلعی انتظامیہ واین جی اوز آک سلاہ ٹی زہمی تا کمک ءِ کیرہ۔ ریلیف نا فراوان ءِ اولیت ایتنہ۔ پر و نوکاپ آن زہمی آ علاقہ غا تا دورہ و نسخان نا چاچ ءِ ہلنگ کن سروے رپورٹ آ دا سکان کاریم برجا ءِ۔ حکومت نسخان تا پوروی کن جوان گام گیج کنگ اٹی ءِ۔ دا خیال آ تا درشانی ءِ او تدوک آ دے ریسٹ ہاؤس پشین اٹ عوامی نمائندہ غا تا پانگ آ این جی او تا اڈ ہلوک دیوان آن تران کرسا کرے۔ دیوان اٹ بنجائی اسمبلی نا باسک حاجی عبدالواحد صدیقی اور حاجی اصغر خان ترین اسک ساڑی نسر۔ ڈپٹی کمشنر ڈاکٹر یاسر خان بازئی پارینے کہ بلوچستان اٹ ہراوڑ نوکاپ زہمی کرینے دانا ہچ ءُ مٹ اس اف۔ جتا جتا علاقہ غا تیٹی نوکاپ نا زہمی آن اُلس نا کن وخور نا گڑاک ایسر مسنو۔ دیوان اٹ بنجائی اسمبلی نا باسک صاحبزادہ مولوی کمال الدین صوبائی اسمبلی نا باسک حاجی عبدالواحد صدیقی اور حاجی اصغر خان ترین اسک ساڑی نسر۔ ڈپٹی کمشنر ڈاکٹر یاسر خان بازئی پارینے کہ بلوچستان اٹ ہراوڑ نوکاپ زہمی کرینے دانا ہچ ءُ مٹ اس اف۔ جتا جتا علاقہ غا تیٹی نوکاپ نا زہمی آن اُلس نا کن وخور نا گڑاک ایسر مسنو۔

.....کوئٹہ، بیوٹمز اٹ اڈ بلوک 7 دے ئی USEFR نا کنڈ آن UPGP نا پروگرام منیجر شہرام نیازی نا بنچند ارآ تون اوار فوٹو

نال، پرائس کنٹرول کمیٹی نا فعال مفتنگ آن پورو یا گرک السءِ پلنگ ءُ

نال (آن لائن) تحصیل نال اٹ پرائس کنٹرول کمیٹی غیر فعال، دکاندار، قصاب، سوزی بہا کروک آک اُلس ءِ ہڑ تو م آ دو تیٹی پلنگ اٹی ءُ۔ ضلعی انتظامیہ نوٹس ہلے۔ حوال نا رداٹ نال اٹ پرائس کنٹرول غیر فعال منگ نا سوب آن اُلس فریشان ءِ، دکاندار، سوزی بہا کروک، قصاب آک تینا مرضی ٹی ریٹ جوڑ کرسا اُلس ءِ ہڑ تو م آ دو تیٹی پلنگ اٹی ءُ۔ اسٹ تو بھاز کہین مسر وخت اس کہین بہا کروک آک اُلس ءِ پلنگ ءِ بنا کریو۔ انتظامیہ دا بابت اٹ نوٹس ہلے۔

پاکستان ءِ جہانی کمک ناگرنج ءُ سینیٹر شمینہ زہری

نوکاپ آن پاکستان نا کل صوبہ غا تیان زیات بلوچستان ءِ نسخان رسینگانے، تران

زہمی تا بحالی و کمک کن دے و نن لگوک اُن، زہمی تیا راشن بیگ، پشہ دانی و پین گڑا بشخ واپنٹ کرے

حب (آن لائن) فوکل پرسن بلوچستان سینیٹر شمینہ ممتاز زہری پارینے کہ پاکستان ءِ موسمیاتی بدلیک مون تروک ءُ۔ قدرتی آ آفت آتا گواچی آ ملک ءِ کمک نا گرج ءِ۔ پاکستان نا گیشتری بشخ آک دیراٹ ڈب ہلکو۔ وخت اس کہ کل آن زیات زہمی مروک آ صوبہ بلوچستان ءِ نوکاپ نا سوب آن بھانز نسخان مون تروک ءِ۔ پاکستان ءِ کمک نا گرج ءِ۔ او حب انا ہیب کیب اٹ بلوچستان آن بروک آ نوکاپ نا زہمی تیٹی راشن بیگ، پشہ دانی، کنگ نا دیر، ہچ و پال چنا تیکن گڑا تا بشخ و پانٹ نا وخت آ کریر۔ او زہمی تے پارے اوکل نا ایڑ لمہ غاک ءُ اوفتا کمک و بحالی ءِ اولیت ایتنہ۔ او وخت آ میڈیا تون ہیت وگپ کرسا پارینے کہ پاکستان جہانی گرین ہاؤس گیس خارج کنگ اٹ 0.4 درسد آن ہم کم بشخ شاغانے۔ داڑان بیدس ہم دا موسمیاتی بدلی آن کل آن زیات زہمی دہ ملک اٹ اوار ءِ۔ 33 ملین بندغ آک موسمیاتی پناہ گزین تا وڑ اٹ بے اُرا مسنو۔ پاکستان ءِ موسمیاتی بدلیک مون تروک ءُ۔ قدرتی آ آفت آتا گواچی آ ملک ءِ کمک نا گرج ءِ۔ پاکستان نا گیشتری بشخ آک دیراٹ ڈب ہلکو۔ وخت اس کہ کل آن زیات زہمی مروک آ صوبہ بلوچستان ءِ نوکاپ نا سوب آن بھانز نسخان مون تروک ءِ۔ پاکستان ءِ کمک نا گرج ءِ۔ او حب انا ہیب کیب اٹ بلوچستان آن بروک آ نوکاپ نا زہمی تیٹی راشن بیگ، پشہ دانی، کنگ نا دیر، ہچ و پال چنا تیکن گڑا تا بشخ و پانٹ نا وخت آ کریر۔ او زہمی تے پارے اوکل نا ایڑ لمہ غاک ءُ اوفتا کمک و بحالی ءِ اولیت ایتنہ۔ او وخت آ میڈیا تون ہیت وگپ کرسا پارینے کہ پاکستان جہانی گرین ہاؤس گیس خارج کنگ اٹ 0.4 درسد آن ہم کم بشخ شاغانے۔ داڑان بیدس ہم دا موسمیاتی بدلی آن کل آن زیات زہمی دہ ملک اٹ اوار ءِ۔ 33 ملین بندغ آک موسمیاتی پناہ گزین تا وڑ اٹ بے اُرا مسنو۔ ہرا قتیٹی 6 لکھ آن زیات پڈ پُر آ نیاڑ یک نُسر۔

.....کوئٹہ، ڈپٹی ڈائریکٹر کشت و کشار عطاء اللہ کاکڑ قلعہ سیف اللہ ٹی اٹالین کشاری ماہر تے زیتون کلچر نا بابت اٹ معلومداری فراوان کنگ اٹی ءِ

چھتر، اُراٹی سم کاری، اِرابندغ زوال، پنچ ءُ ٹھپی

تمبو (آن لائن) تحصیل چھتر نا گوٹھ موندر اٹ نادرست سلہبہ بندآ بندغ آک اُراٹی پتر ینگ انگ تون سم کاری کریر۔ سم کاری آن ہشت سال نا چنا اسے تون اوار ارابندغ تپاخت کریر۔ وخت اس کہ پنچ بندغ بھاز ٹھپی مسنو۔ ٹھپی تیٹی چناک ہم اوار ءُ۔ پولیس نا رداٹ تحصیل چھتر نا گوٹھ موندر اٹ سلہبہ بندآ بندغ آک اُراٹی پتر نگا خا چوک آ بندغ آ تیا سم کاری کریر۔ تحصیل چھتر نا گوٹھ موندر اٹ نادرست سلہبہ بندآ بندغ آک اُراٹی پتر ینگ انگ تون سم کاری کریر۔ سم کاری آن ہشت سال نا چنا اسے تون اوار ارابندغ تپاخت کریر۔ وخت اس کہ پنچ بندغ بھاز ٹھپی مسنو۔ ٹھپی تیٹی چناک ہم اوار ءُ۔ پولیس نا رداٹ تحصیل چھتر نا گوٹھ موندر اٹ سلہبہ بندآ بندغ آک اُراٹی پتر نگا خا چوک آ بندغ آ تیا سم کاری کریر۔ ہراٹی 7 سال نا چنا شیلا بی بی، 35 سالہ سمندر علی بھنگر تپاخت کری۔

نوکاپ نا زہمی تیکن بروک پیاز تا نے سا اف، عبیداللہ پندرانی

ڈیرہ مراد جمالی (آن لائن) ڈپٹی ڈائریکٹر مارکیٹ کمیٹی نصیرآباد عبیداللہ پندرانی، کمیشن ایجنٹ ایاز خان، گجر خان ایڈوپریس کانفرنس آن تران کرسا پارینے کہ کمیشن ایجنٹ نا کاریم ءِ، فروٹ وسوزی تا نیلامی ءِ کروئی ءِ۔ نوکاپ نا پن آ بروک آ پیاز نا باراٹ کنے سا اف۔ ڈپٹی ڈائریکٹر مارکیٹ کمیٹی عبیداللہ پندرانی پارینے کہ اسسٹنٹ کمشنر ہندا پیاز آتے نیلام کنگ نا پارت کریے۔ نن نیلام کریں تا داٹی چیئرمین مارکیٹ کمیٹی محمد آصف علی لہڑی نا ہچ ءُ کڑ داس اف۔ سوشل میڈیا و مخالف آک سٹی ءُ پروپیگنڈہ کنگ اٹی ءِ۔

فلڈ ایمرجنسی رسپانس کمیٹی نا دیوان، نا جوڑی تا تو ننگ نا بابت سجفنگا

کوئٹہ (آن لائن) محکمہ جانجوڑی حکومت بلوچستان نا کنڈ آن جوڑ کروک آفلڈ ایمرجنسی رسپانس کمیٹی نا اہم ءُ دیوان اس تدوک آ دے چیئرمین ڈاکٹر میر یوسف خان نا کماشی ٹی اڈ ہلک۔ دیوان اٹ بلوچستان اٹ نوکاپ آن زہمی آ ضلع غا تیٹی نوکاپ ءِ جانجوڑی نا آسراتی تا وخت آ فراوانی و موسمی بدلی تا سوب آن ودی مروک آ جتا جتا نا جوڑی تون مون تننگ تون اوار اوار ایلو گڑا تیا ہم سجفنگ انگ ءِ۔ دیوان اٹ بلوچستان اٹ نوکاپ آن زہمی آ ضلع غا تیٹی نوکاپ ءِ جانجوڑی نا آسراتی تا وخت آ فراوانی و موسمی بدلی تا سوب آن ودی مروک آ جتا جتا نا جوڑی تون مون تننگ تون اوار اوار ایلو گڑا تیا ہم سجفنگ انگ ءِ۔

.....کوئٹہ، چیف سیکرٹری بلوچستان عبدالعزیز عقیلی ارٹمیکو آل پاکستان گولڈ کپ ہاکی ٹورنامنٹ نا بنائی دو دآن تران کنگ اٹی ءِ

نوکانا زہمی تا ویل آک ایسر متوس تو ڈپٹی کمشنر نصیرآباد آفیس ءِ گیرہ کرسا و برانزی کیمپ اٹ خلینہ، میر غلام نبی عمرانی

ضلعی انتظامیہ نا کنڈ آن نوکاپ نا زہمی تا بحالی و ویل آتا ایسر نا بابت چپی گڑتی اسے،

2 دے انا الٹی میٹم آن پد ہم ویل آک ایسر متوس تو ڈپٹی کمشنر نصیرآباد آفیس ءِ گیرہ کرسا و برانزی کیمپ اٹ خلینہ، میر غلام نبی عمرانی

تمبو (آن لائن) بلوچستان عوامی پارٹی نا ضلعی چیئرمین و مسکوہی چیئرمین میونسپل کمیٹی ڈیرہ مراد جمالی میر غلام نبی عمرانی پوسکن گچین مروک آ کونسلر آ تون اوار ضلعی انتظامیہ نا کنڈ آن نوکاپ زہمی تا بحالی واوفتا ویل آ تا ایسری اسکان شاراٹ پرتا دیر تے کشپنگ سٹی ٹی کنگ نا سافہ ءُ دیر تا فراوانی شاراٹ میڈیکل کیمپ جوڑ کپنگ و ملیریا نا دین آن پد ہم اسپرے کپنگ، گیس انا بند منگ نا بر خلاف ضلعی انتظامیہ ءِ ارادے انا الٹی میٹم تر سا ویل آتے ایسر کپتنگ نا حالیت اٹ ڈپٹی کمشنر نصیرآباد آفیس ءِ گیرہ کرسا و برانزی کیمپ اٹ جوڑ کنگ نا پڑو ءِ کرے۔ حوال نا رداٹ او عمرانی ہاوس ڈیرہ مراد جمالی ٹی میڈیا تون ہیت وگپ کرسا کرے۔ او وخت آ کونسلر غلام رسول سولنگی، پروفیسر محمد ابراہیم ابڑو، شاہ محمد ہاڑا، محمد عثمان عدبی ابڑو، ڈاکٹر عبدالرسول بگٹی، غلام مصطفیٰ سولنگی، امام دین ابڑو، ارشاد علی بگٹی، داسومل دین محمد لہڑی، تون اوار ایلو فک ہم ساڑی نسر۔ میر غلام نبی عمرانی پارینے کہ نن ڈل اسے ناوڑ اٹ کمشنر نصیرآباد ڈویژن بشیر احمد بنگزئی تون اوڑ دہی کرسا ڈیرہ مراد جمالی ٹی نوکاپ نا بھکاری تا بابت ویل آتیان معلومدار کریں۔ کمشنر نصیرآباد نا پارت آتیان پد ہم ڈپٹی کمشنر نصیرآباد دا وخت اسکان نا ناویل آتے بنھو۔

.....کوئٹہ، بیوٹمز اٹ اڈ بلوک 7 دے ئی USEFR نا کنڈ آن UPGP نا پروگرام منیجر شہرام نیازی نا بنچند ارآ تون اوار فوٹو